

Увод у педагогију 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: Увод у педагогију је фундаментална теоријска дисциплина у оквиру које студенти упознају педагогију као науку и изучавају основне педагошке феномене. Циљ предмета је усвајање релевантне научне и стручне терминологије и развијање интересовања и сензибилитета студената за систематско и критичко проучавање педагошке теорије и васпитне праксе;

Исход предмета: Овладавање научно-категоријалним апаратом педагогије; разумевање сложености, мултидимензионалности и развојности феномена васпитања; идентификовање његових основних карактеристика; разумевање и анализирање кључних идеја о васпитању у педагошким теоријама и концепцијама.

Садржај предмета: Педагогија као наука и струка (позив, занимање, професија) - педагогија и педагог/

I ПОРЕКЛО, КОРЕНИ И ИЗВОРИ ВАСПИТАЊА (Васпитање као предмет педагогије; Различито поимање васпитања као предмета педагогије- плурализам схватања васпитања; Битна обележја човека као свесног бића и улога биолошких фактора у васпитању); II ВАСПИТАЊЕ КАО ДРУШТВЕНА И ЉУДСКА ДЕЛАТНОСТ (Друштвено-историјска усмереност и условљеност васпитања; Васпитање као људска и друштвена потреба, међуљудски и интеракцијски однос; Генерацијска обележја васпитања; Различита гледишта о (не)класном, (не)политичком карактеру васпитања и односи идеологије и васпитања, (дез)идеологизација васпитања; Карактеристике васпитања као свесне људске делатности (сврсисходност и свесност, систематичност и организованост васпитања; Различити приступи васпитању и васпитање у условима плурализма);

III ОСНОВНИ ПЕДАГОШКИ ПОЈМОВИ-КАТЕГОРИЈЕ (Различита тумачења основних педагошких појмова; Васпитање и образовање као основни педагошки појмови; Појам и врсте образовања; Појам и врсте васпитања; Однос васпитања и образовања; Други значајни педагошки појмови и појмови сродни педагошким); IV ПЕДАГОГИЈА КАО НАУКА О ВАСПИТАЊУ-КРИТИЧКА ТЕОРИЈА ВАСПИТАЊА: Настанак и развој педагошке мисли од Антике до савремености; Теоријско-методолошки (епистемолошки) проблеми педагогије: "једна" или "више" наука о васпитању ("филозофска" или "научна" педагогија); Класификације педагошких праваца; Могућности педагошког научног сазнавања: законитости, принципи и правила у васпитању; Облици сужавања и ширења предмета педагогије; Однос педагошке теорије и васпитне праксе.

Основна литература: Универзитетски уџбеници педагогије:Трнавац, Н., Ђорђевић, Ј. (2005). *Педагогија*, ИП, Београд: Научна књига (поглавље 1: Васпитање, стр. 1-46); Грандић, Р.(2007). *Прилози уводу у педагогију*, Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Branković, D., Ilić, M. (2005). *Osnovi pedagogije*. Banja Luka: Comesgrafika (poglavlje 1, 2 i 3. od 13-38. str); Башић, С. (1999) Одгој, У: *Основе савремене педагогије* (ур.) Антун Мијатовић, Загреб: Педагошко-књижевни збор (поглавље 7. од 175-203).

Допунска литература: Gudjons, H. (1994) *Pedagogija-temeljna znanja*, Zagreb:Eduka (poglavlje 5,6, i 7. od 93 -165 str.); Поткоњак, Н. (2003) *XX век ни "век детета" ни век педагогије има наде..XXI век*, Нови Сад: СПДВ; Делор, Ж. (1996) *Образовање – скривена ризница, (Образовање за 21. век)*, Београд: Унеско.

Историја педагогије 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

- Упознавање са појавом педагошке мисли и развојем теорије васпитања и образовања;
- Изучавање теорије и праксе васпитања разних народа, од најстаријих времена до данас;
- Упознавање са почецима педагошке праксе и са свим значајним променама у њеном развоју од најстаријих времена до данас.

Исход предмета

- Изграђивање критичког и самосталног мишљења у односу на историјске и савремене вредности педагогије и васпитања;
- Оспособљавање студената за самостално проучавање педагошких дела и појединих појава педагошке прошлости.

Садржај предмета

Теоријска настава и практична настава

- Древне цивилизације;
- Стара Грчка;
- Рим;
- Рани средњи век;
- Настанак средњевековних универзитета;
- Васпитање у Византији;
- Хуманизам и ренесанса;
- Мишел Монтењ;
- Педагогија реформације;
- Језуити;
- Томас Мор и Томазо Кампанела.

Литература

1. Спевак, З. (2007). *Општа историја педагогије I* – од праисторије до XVI века. Нови Сад: Филозофски факултет.
2. Аријес, Ф. (1989). *Векови детињства*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
3. Дјуи, Џ. (1970). *Васпитање и демократија*. Цетиње: Обод.
4. Спевак, З. (2003). *Јан Амос Коменски – педагог и утописта*. Бачки Петровац - Нови Сад: Култура, ФОРС.
5. Русо, Ж.Ж. (1989). *Емил или о васпитању*. Ваљево-Београд: Естетика.

Компаративна педагогија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

- Увођење студената у научно мишљење и рационално промишљање важних теоријско-епистемолошких проблема компаративе педагогије
- Подстицање самосталног расуђивања компаративних проблема у педагогији
- Ослобађања од етноцентризма у мишљењу и ставовима путем компарације у васпитању и образовању.

Исход предмета

- Изграђивање критичке дистанце према владајућем и сваком идеолошком (партикуларном) становишту у педагогији
- Стицање компетенција потпунијег, објективног, критичког и холистичког овладавања проблемима васпитања и образовања.

Садржај предмета : Теоријска настава

- Порекло упоређивања у историји људске свести
- Зачеци компаративног мишљења (истраживања) у историји педагошких идеја
- Појам, предмет и задаци компаративне педагогије
- Компаративни метод у филозофији, различитим наукама и специфичности проучавања у компаративној педагогији
- Историјски развој и промена парадигми, различите концепције у компаративној педагогији
- Сличности и разлике у схватању и примени компарације
- Критеријуми компарације образовних система
- Функција и логичка структура компаративног метода
- Актуелна питања у компаративној педагогији
- Компаративна педагогија – стање у свету, Европи и код нас.

Вежбе: У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература

- Vrcelj, Sofija., (2005) *U potrazi za identitetom – iz perspektive kompaativne pedagogije*, Rijeka
- Савићевић, Душан., (1984) *Компаративно проучавање васпитања и образовања*, Београд
- Митровић, Душан., (1976) *Модерни токови компаративне педагогије*, Сарајево
- Kulić, Radivoje, (2011) *Komparativna pedagogija – teorija, sistemi, reforme*, Београд, Banja Luka.

Породична педагогија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: усвајање темељних знања о феномену породице и основним теоријским приступима у проучавању породице; разумевање улоге породице у развоју друштва и појединца; упознавање са карактеристикама савремене породице и облицима повезивања породице са системским окружењем.

Исход предмета: аналитичко и критичко мишљење о значају и улози породице у развоју друштва и појединца; разумевање узрока и последица промена у савременој породици; примена стечених знања у циљу оснаживања положаја и улоге савремене породице у макросистемском окружењу.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава:

Породична педагогија као педагошка дисциплина - предмет, задаци, повезаност са другим наукама. Феномен породице – противречности у поимању и дефинисању. Преглед схватања о породици кроз историју. Плурализам теорија и теоријских приступа у проучавању породице - историјско-институционални приступ, структурално-функционални приступ, интеракционо-симболички приступ, системски приступ. Емпиријско проучавање породице – методе, технике и инструменти. Типови породице – историјска перспектива и критеријуми типологизације породице. Породица као мост између друштвеног система и индивидуе. Вредносни систем као елемент породичног живота. Савремена породица – појам, карактеристике и функције. Савремена породица у светлу друштвених промена. Место личности у породици - утицај породице на социјални, морални, емоционални и интелектуални развој личности. Ауторитет, пол и улоге у породици. Породични односи - интергенерацијски и интрагенерацијски. Породица у системском окружењу - сарадња породице и васпитно-образовних институција. Породично законодавство.

Литература

обавезна:

- Зуковић С. (2012). *Породица као систем – функционалност и ресурси оснаживања*. Нови Сад: педагошко друштво Војводине.

- Грандић, Р. (2006). *Прилози породичној педагогији*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.

допунска:

- Јанковић, Ј. (2008). *Обитељ у фокусу*, Загреб: Етцетера.

- Росић, В., Злоковић, Ј. (2002). *Прилози обитељској педагогији*. Ријека: Графтраде.

- Вилотијевић, Н. (2002). *Породична педагогија*. Београд: Учитељски факултет. Вршац: Виша школа за образовање васпитача.

- Милић, А. (2001). *Социологија породице*. Београд: Чигоја штампа.

Предшколска педагогија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: упознавање друштвене условљености детињства и схватање промена у положају детета у породици и друштву уз појаву различитих васпитних филозофија; разумевање улоге и функција институционалног предшколског васпитања и образовања и његовог односа са породичним васпитањем; стицање увида у проблематику васпитно-образовног рада са децом од рођења до поласка у школу кроз поједине фазе и аспекте дечјег развоја с циљем пружања подстицаја целовитом развоју детета и обезбеђивању адекватне помоћи у задовољавању различитих додатних потреба деце и њихових родитеља.

Исход предмета: оспособљеност студената за анализу друштвене и културне условљености детињства те уочавање механизма који доприносе промени положаја детета у породици и заједници; разликовање васпитних филозофија и њихових импликација; анализу односа и функција институционалног и породичног предшколског васпитања и образовања; оспособљеност студента да идентификују циљеве и задатке, принципе и методе организовања и остваривања неге, васпитања и образовања деце од рођења до поласка у школу у циљу пружања подстицаја целовитом развоју детета и подршке породици.

Садржај предмета: *Теоријска и практична настава:* Предшколска педагогија као научна и наставна дисциплина; идеје Коменског, Фребела и Монтесори о предшколском васпитању и образовању; смисао предшколског васпитања и образовања кроз различите васпитне филозофије - функционалистичка, хуманистичка; положај детета у савременом свету; функције предшколског васпитања и образовања; однос породичног и институционалног предшколског васпитања и образовања; искуства компензаторних програма; савремене тенденције у предшколском васпитању и услови за развој установа за друштвену бригу о деци; предшколске установе у прошлости и њихово место у савременом систему образовања и васпитања; мотивација за развој и учење предшколске деце; физичко васпитање предшколске деце као окосница развоја; морално васпитање и социјемоционални развој деце предшколског узраста (тј. оквири дечјег понашања и механизми деловања, социјабилност, самопоштовање, самосталност, самоконтрола, култивисање емоција); аутентична и проширена интересовања деце и стваралаштво у предшколском детињству.

Литература: основна: Каменов, Е. (2006). *Васпитање предшколске деце*, Београд: ЗУНС.

Сретенков. Д. (2008). *Креирање инклузивног вртића*, Београд: Центар за примењену психологију.

допунска: Левков, Љ. (1985). *Еколошка дечја психологија*, Београд: ЗУНС.

Шмит, В. Х. О. (1999). *Развој детета*, Београд: ЗУНС.

Leanch, P. (2003). *Prvo djeca*. Zagreb: Algoritam.

Ивић, И., Хавелка, Н. (1990). *Процес социјализације код деце: изабрани радови*, Београд: ЗУНС.

Развојна психологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са: дефиницијом, предметом и основним појмовима развојне психологија; упознавање са основним теоријама развоја и њиховом применом на разумевање процеса доком детињства и младости; развојне промене од зачећа, током детињства и адолесценције у области физичког и моторног; социоемоционалног, когнитивног и моралног развоја; разликовање типичног развоја од развојних тешкоћа и психопатолошких појава; препознавање оптималних и вулнерабилних развојних околности.

Исход предмета

Након одслушаног курса од студента се очекује да: покаже свеобухватно разумевање концепта развоја и теоријских поставки развоја; разликује развојне од неразвојних промена и криза; разуме и препознаје очекиване развојне промене у различитим аспектима развоја у детињству и адолесценцији. Оспособљавање студента за: анализирање и критичко преиспитивање теоријских ставова у различитим областима развоја; за примену узрасно адекватног приступа у педагошком раду и комуникацији са децом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Дефиниција, предмет и основни појмови развојне психологије; Целоживотни развој и периодизација развоја; базичне теорије развоја; Пренатални развој - фазе и чиниоци; Развој непосредно након рођења: напредовање у физичком, моторном и когнитивном развоју; успостављање првих релација- развој афективне везаности; Развој током детињства: напредовање у моторном, когнитивном, језичком и говорном развоју; Социјални и емоционални развој у детињству- прве сепарације; успостављање и развој вршњачких односа; игра; Развојни задаци адолесценције; Слика тела у адолесценцији; Селф концепт и формирање идентитета; Промене унутар социјалне мреже-вршњачке групе и вршњачка субкултура; Партнерски односи у адолесценцији; Однос са родитељима у адолесценцији. Периодизација развоја током одраслог доба и старости; Развојне карактеристике одраслог доба - очекиване развојне промене у социјалном, когнитивном, емоционалном развоју.

Литература

1. Wasta R. , Haith M. , Miller S. (1998). Dječja psihologija: moderna znanost: Jastrebarsko: Naklada slap
2. Берк Л. (2005). Психологија целоживотног развоја. Јастребарско: Наклада слaп

Образовне политике

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов:

Циљ предмета

- Оспособити студенте за познавање и разумевање теорије и праксе образовне политике у домаћем и међународном контексту;
- Оспособити студенте да разумеју развој, сложеност и реформске промене образовних система у складу са образовно-политичким тенденцијама у међународном контексту;
- Омогућити студентима анализу управљачких структура и схватање деловања релевантних институција за креирање образовне политике на различитим нивоима;
- Упознати студенте са комплексношћу креирања и реализације образовних политика са акцентом на разумевање улоге и могућности деловања педагога у том процесу;

Исход предмета

Након успешно савладаног предмета, студенти ће бити у могућности да:

- Дефинишу основне појмове који се односе на утврђивање и имплементацију политике образовања;
- Разумеју садржаје кључних домаћих и међународних докумената који се односе на образовне политике, као и савремене тенденције образовних политика у међународној перспективи;
- Анализирају деловање управљачких структура и утицај различитих друштвено-политичких дешавања на стварање образовне политике;
- Критички анализирају актуелна збивања у образовној политици у домаћим и међународним оквирима и заузму проактиван став у складу са актуелним променама у образовању;

Садржај предмета

Теоријска настава

Кључни појмови и темељни концепти образовне политике. Етапе и приступи анализе образовне политике. Истраживања, теорије и типови управљања и вођења образовним организацијама. Имплементација образовне политике. Организацијска култура образовних организација. Осигурање квалитета у образовању. Приказ делатности и пројеката домаћих и међународних организација у области образовања (OECD, UNESCO и др). Образовна политика и посебне социјалне и образовне групе – једнакост у образовању. Демократизација образовних установа, концепт дејчјих и људских права и недискриминаторна образовна политика. Приватизација образовања. Политика управљања и финансирања образовања. Нове информацијске технологије и политика информатизације образовања.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Дискусије и изношење личног критичког става уз адекватно аргументовање. Прикупљање материјала потребних за дебату и расправу о релеватним темама. Израда и презентација семинарског рада на одабрану тему. Проучавање литературе и истраживачки рад.

Литература

1. OECD. (2003). *Educational Policy Analysis 2003*. Paris: OECD.; 2. OECD. (2012). *Education at a Glance 2012: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.; 3. Ковач-Церовић и др. (2004). *Квалитетно образовање за све: изазови реформе образовања у Србији*. Београд: Министарство просвете и спорта републике Србије.; 4. Истраживање образовања и формулисање образовних политика. (2007). Београд: Центар за образовне политике, Алтернативна академска образовна мрежа.

Професионална оријентација

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: упознавање студената са теоријама и концепцијама професионалне оријентације као друштвене и педагошке делатности; стицање знања о школској професионалној оријентацији и њеним основним фазама; развијање компетенција за планирање и програмирање професионалне оријентације као елемента програмске структуре школе.

Исход предмета

- основна знања о професионалној оријентацији као значајној друштвеној и педагошкој делатности;
- знања о фазама и димензијама професионалне оријентације у школи;
- способности и компетенције за планирање и програмирање школске професионалне оријентације.

Садржај предмета:

1. Професионална оријентација – појам и задаци.
2. Историјски преглед развоја професионалне оријентације у свету и код нас.
3. Детерминанте правилног избора занимања.
4. Фазе рада у професионалној оријентацији.
5. Неке теорије професионалне оријентације (тополошке и развојне).
6. Развој /професионалних/ интересовања код деце и младих у појединим развојним периодима.
8. Детињство и развој каријере: од теорија професионалног сазревања ка теоријама професионалне адапабилности.
9. Програм професионалне оријентације у школи и програм педагога на професионалном информисању, саветовању и праћењу ученика.
10. Методе, технике и мерни инструменти у професионалној оријентацији.
11. Промене у свету рада, занимања и образовања и задаци професионалне оријентације данас-према концептуализацији холистичке теорије професионалног развоја и каријерног вођења.

Литература: Костовић, С (1996). Концепција перманентног образовања и професионалне оријентације, *Зборник Одсека за педагогију Филозофског факултета*, Нови Сад; Родић, Р. (1979). *Професионална оријентација и основна школа*. Загреб: Школске новине; Ђерманов, Ј (2005). *Васпитање интересовања*. Нови Сад: СПДВ; Hedrih, V. Šverko, I. (2007). Evaluacija Holandovog modela profesionalnih interesovanja u Hrvatskoj i Srbiji, *Psihologija*. 40 (2), 227-244; Nelson-Jones, R. (2007): *Praktične vještine u psihološkom savjetovanju i pomaganju*. Zagreb: Naklada Slap (str. 103-144). Amundson N.E., Harris-Bowlsbey, J., Niles, S. G. (2010). *Osnovni elementi karijernog savetovanja –Proces i tehnike*, Beogradska otvorena škola.

Комуникологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

- Упознавање са основама знања о елементима комуникације као мулти-дисциплинарног предмета;
- Упознавање са аксиомима међуљудског опхођења у различитим контекстима и сталној интеракцији;
- Упознавање са ненасилним методама решавања конфликта у педагошкој и широј друштвеној ситуацији.

Исход предмета

- Стицање компетенција интерперсоналне, ненасилне комуникације, активног слушања, емпатије и недирективног приступа у педагошким и другим свакодневним, животним ситуацијама
- Стицање компетенција мирољубивог, толерантног приступа решавању конфликта у педагошким и у другим међуљудским односима.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Међуљудска (интерперсонална) комуникација (Пол Ватцлавик)-појам, субдисциплине, методологија
- Аксиоми комуникације и контекстуалност интерперсоналне комуникације
- Модели хумане и ефикасне педагошке комуникације
- Психолошке основе комуницирања (комуникациони квадрат)
- Како слушати децу када хоће да разговарају са вама – вештина активног слушања
- Језик емпатије, саосећања и ненасилног решавања проблема у педагошкој интеракцији (Маршал Розенберг)
- Недирективни приступ у педагошком односу – Слушам те, разумем те, прихватам те – Карл Роџерс
- Комуникација у тимском раду
- Откривање човека говором тела – невербална комуникација (Дезмонд Морис)
- Комуникација, манипулација, цензура и нови медији.

Вежбе: У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература

- Андевски, Милица (2007) *Уметност комуницирања*, ЦЕКОМ, боокс, Нови Сад
- Андевски, М., (2007) *Комуникативна компетентност у решавању конфликта, УЗборник радова «Развијање комуникационих компетенција наставника и ученика*, Јагодина, ПФ Крагујевац
- Kathleen, K.R., (1988) *Interpersonalna komunikacija. Gdje se misli susreću*, Alinea, Zagreb
- Брајша, П., (1994) *Педагошка комуникологија*, Школске новине, Загреб.

Увод у педагогију 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из Увода у педагогију 1

Циљ предмета: Даље упознавање студената са фундаменталним теоријским и методолошким питањима педагогије као науке и научног система; Стицање општег увида у предмет проучавања педагогије као интегралне науке о васпитању и развијање интересовања за систематско и критичко проучавање теорије и васпитне праксе у оквиру других педагошких дисциплина на студијама педагогије.

Исход предмета: Знања о основним педагошким феноменима, карактеру и идентитету педагогије као научног система; разумевање специфичности педагошког дискурса у проучавању феномена васпитања и заинтересованост студената за даље систематско изучавање педагошке теорије и праксе у оквиру других педагошких дисциплина.

Садржај предмета:

1. ПЕДАГОГИЈА У СИСТЕМУ ДРУШТВЕНИХ И ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА И ОДНОС ПРЕМА ДРУГИМ НАУКАМА: Класификација наука и педагогије у систему наука; Однос педагогије и других наука.; Самосталност педагогије као науке и интердисциплинарно (мултидисциплинарно) проучавање васпитања; Систем педагошких дисциплина; 2. ВАСПИТАЊЕ И РАЗВОЈ ЛИЧНОСТИ (МОГУЋНОСТИ И ГРАНИЦЕ ВАСПИТАЊА, ФАКТОРИ РАЗВОЈА ЛИЧНОСТИ): Значај и потреба познавања личности васпитаника; Једностране теорије о факторима развоја личности; Научно тумачење улоге наслеђа, друштвене средине, васпитања и свесне активности у развоју личности и њихова узајамна повезаност и условљеност; 3. ПЕДАГОШКА ТЕЛЕОЛОГИЈА (ДЕФИНИСАЊЕ И ПРОУЧАВАЊЕ ЦИЉА ВАСПИТАЊА):

Интердисциплинарни прилаз у одређењу и проучавању циља васпитања и улога педагошке науке; Методолошки проблеми и различита схватања у одређивању циља васпитања; Агностицизам и схватања по којима је циљ васпитања могуће и потребно одредити; Однос индукције и дедукције у спознаји циља васпитања; Однос личности и друштва у разматрањима циља васпитања у светлу педагошких школа и праваца; Системи вредности, универзална људска права и хуманистички приступ циљу васпитања; Циљ васпитања у нашем друштву (историјски и савремени приступи). 4. САВРЕМЕНЕ ПЕДАГОШКЕ ПАРАДИГМЕ И РАЗВОЈ ПЕДАГОГИЈЕ: Људска права, демократија и васпитање; Васпитање у условима плуралистичке парламентарне демократије; Васпитање и образовање у мултикултуралном друштву; Плурализам култура као део европске димензије образовања ; Европска димензија и циљеви образовања .

Литература: Поткоњак, Н. (1977). *Теоријско-методолошки проблеми педагогије*, Београд; Mialare, G. (1989) *Uvod u edukacijske znanosti*, Zagreb: Školske novine; Marinković, J. (1981) *Ogledi iz filozofije odgoja*, Zagreb: Školske novine; Gudjons, H. (1994). *Pedagogija-temeljna znanja*, Zagreb:Eduka (poglavlje 5,6, i 7. od 93 -165 стр.); Vukasović, A. (2010). Odgojna preobrazba u teleologijskom i aksiološkom ozračju, *Odgojne znanosti*, 12, (1), 97-117; Časopis Pedagogija (1993), 28 , (1-2) Odabrani članci o cilju vaspitanja; Поткоњак, Н. (2003). *XX век ни "век детета" ни век педагогије има наде..XXI век*, Нови Сад: СПДВ; Делор, Ж. (1996). *Образовање – скривена ризница, (Образовање за 21. век)*, Београд: Унеско; Suzić, N. (2005). *Pedagogija za XXI vijek*, Banja Luka: TT-Centar (str.24-44).

Историја васпитања жена

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Сагледавање специфичности начина васпитног рада са женском децом и омладином током историјског развоја педагошке теорије и праксе.

Исход предмета

Студенткиње и студенти ће стећи историјску развојну слику о томе како се у делима значајних педагошких аутора третирају жена и њено васпитање. Уз то, имаће слику о доступности женске деце и омладине и одраслих жена институционалном образовању током развоја школства.

Садржај предмета

Теоријска настава

Васпитање жена и мислиоци у старој Грчкој и старом Риму; васпитање жена у средњем веку и ренесанси; васпитање жена у новом веку.

Литература

Дунђерски, С. (2003): *Светло у тами педагошког маскулинума*, Тампограф, Нови Сад.

- инсерти из изворних дела Сократа, Платона, Еразма, Мора, Коменског и других

Историја детињства

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

- Упознавање са развојем и настанком детињства као друштвене институције.

Исход предмета

- Студенти ће уочити односе између схватања детињства у одређеним епохама и васпитних стратегија у одређеним епохама.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Схватање детињства у древним цивилизацијама
- Амбивалентност детињства у Антици
- Схватање детињства у средњем веку
- Русоов антрополошки идеализам
- Рађање детињства у Западној цивилизацији
- Представе о детету у српској култури
- Ј. Ј. Змај и детињство

Литература

1. Спевак. З. (2009). *Кратка историја детињства: уџбеник за студенткиње и студенте педагогије*, Нови Сад: Ауторско издање
2. Делимо, Ж. (1986). Грех и страх – *Стварање осећања кривице на Западу од XIV до XVIII века*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада.
3. Аријес, Ф. (1989). *Векови детињства*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
4. Требјешанин, З. (1991). *Представа о детету у српској култури*. Београд: СКЗ.
5. Русо, Ж. Ж. (1989). *Емил или о васпитању*. Ваљево – Београд: Естетика.

Игре и играчке

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: стицање савремених сазнања о дечјој игри и играчкама, њиховој функцији у развоју детета, врстама игара и играчака, утицају савремене технологије и тржишта на њихово обликовање, препорукама за њихово организовање и критеријума за утврђивање квалитета.

Исход предмета: оспособљеност студената за разумевање улоге игре и играчака у развоју детета; категоризацију различитих врста дечјих игара и играчака; анализу утицаја савремене технологије и тржишта на обликовање играчака и дечје игре; процену и препоруку услова за организовање различитих врста дечјих игара и вредновање квалитета играчака.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење дечје игре и њена суштина; савремено схватање о дечје игре; игра у васпитању; васпитно-образовне вредности игре и њен допринос развоју појединих аспеката дечјег развоја; култивисање дечје игре; огрешења о игру; захтеви за организацију игре; улога одраслог у дечјој игри; вредности традиционалних игара; игре и играчке савременог детињства; основне функције и врсте дечјих играчака; допринос играчке појединим аспектима дечјег развоја; захтеви за добре играчке; системи дечјих играчака; играчке у породици; играчке и технологија; играчка и тржиште; предности и ограничења савремених играчака; компјутер као играчка.

Литература:

основна: Каменов, Е. (2007). *Дечја игра*, Београд: ЗУНС, 7-68, 161-186.

Сатон-Смит, Б. (1989). *Играчке и култура*, Београд: ЗУНС, 65-126, 179-254.

Дуран, М. (2003). Игра и интеракција. *Дијете и игра* (113-144), Јастребарско: Наклада Слап.

допунска: Марјановић, В. (2005). *Традиционалне игре у Војводини*. Н. Сад: Матица српска, 122-166.

Апостолов, С. (1983). Како се играју деца на Новом Београду, *Предшколско дете*, 13(3), 155-66.

Клеменовић, Ј. (2013). Чиме се и како играју данашња деца, саопштење на скупу ОМЕПа Хрватске: *Игра у раном детињству*, Загреб: Учитељски факултет, стр.10.

Марјановић, А. (1985). Протокол за сакупљање традиционалних игара, *Предшколско дете*, 15(4),

Крњаја, Ж. (2012). Игра као сусрет: коауторски простор у заједничкој игри деце и одраслих, *Етноантрополошки проблеми*, (1), 251-267.

Историја педагогије 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

- Упознавање са појавом педагошке мисли и развојем теорије васпитања и образовања;
- Изучавање теорије и праксе васпитања разних народа, од најстаријих времена до данас;
- Упознавање са почецима педагошке праксе и са свим значајним променама у њеном развоју од најстаријих времена до данас.

Исход предмета

- Изграђивање критичког и самосталног мишљења у односу на историјске и савремене вредности педагогије и васпитања;
- Оспособљавање студената за самостално проучавање педагошких дела и појединих појава педагошке прошлости.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава

- Јан Амос Коменски;
- Просветитељство и идеја општег образовања;
- Џон Лок;
- Жан Жак Русо;
- Француска буржоазна револуција;
- Класицистичко-идеалистичка епоха;
- Јохан Фридрих Песталоци;
- Хербарт;
- Фридрих Фребел;
- Адолф Дистервег;
- Социјалисти утописти;
- Позитивистичка педагогија;

Литература

1. Спевак, З. (2010). *Општа историја педагогије II* – од XVII – XIX века. Нови Сад: Филозофски факултет.
2. Аријес, Ф. (1989). *Векови детињства*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
3. Дјуи, Џ. (1970). *Васпитање и демократија*, Цетиње: Обод
4. Спевак, З. (2003). *Јан Амос Коменски – педагог и утописта*, Бачки Петровац - Нови Сад: Култура, ФОРС
5. Русо, Ж.Ж. (1989). *Емил или о васпитању*, Ваљево-Београд: Естетика

Алтернативне школе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета Упознавање студената са различитим алтернативним педагошким идејама и концепцијама које су утицали на појаву, уређење, организацију и рад алтернативних школа; Упознавање студената са радом релевантних алтернативних школа у свету; Пружање сазнања о педагошким, дидактичким и методичким решењима у алтернативним школама (посебно у односу према државним); Припремање студената за процес доживотног учења и партиципацију у обезбеђивању квалитета педагошког рада.

Исход предмета Познавање различитих алтернативних педагошких идеја и концепција које су утицали на појаву, уређење, организацију и рад алтернативних школа; Разумевање и критичко разматрање рада релевантних алтернативних школа у свету; Оспособљеност за примену одређених елемената васпитно-образовне праксе алтернативних школа који могу унапредити васпитно-образовну делатност у различитим образовним институцијама.

Садржај предмета *Теоријска настава* Алтернативне школе – терминолошка питања и основне карактеристике; Друштвена условљеност, појава, важност и преглед алтернативних педагошких идеја и школа; Педагошко-дидактичке концепције, организација и пракса релевантних алтернативних школа (Irwin Avenue Open Elementary School, Saint Paul Open School; The Foxfire Projekat – образовање утемељено на локалној заједници; Play Mountain Place, Sudbary Valley School; The Clearwater School, Krishnamurti школе; Школовање деце код куће); Алтернативна дидактичко-методичка решења у државним школама; Политички, правни и административни оквирни услови за педагошки плурализам у националној и интернационалној перспективи; Приватно образовање у земљама Европске уније, Приватно и алтернативно образовање у земљама централне Европе, Контровверзна питања политике школског избора; Педагошки плурализам савремених образовних система.

Литература *Обавезна литература*: 1. Matijević, M. (2001). *Alternativne škole: didaktičke i pedagoške koncepcije*. Zagreb: Tipex; 2. Milutinović, J. (2011). *Alternative u teoriji i praksi savremenog obrazovanja: put ka kvalitetnom obrazovanju*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov”; *Допунска литература*: 1. Milutinović, J. (2010). Теорије о укидању школе – могућности и ограничења. *Pedagogija*, 65(1), 5–17.

Домска педагогија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Усвајање знања о специфичностима и законитостима васпитно-образовне делатности у домским условима живота; оспособљавање за планирање, извођење и вредновање ефикасности васпитно-образовне делатности; развијати и оплемењивати код младих особине личности за хумано, самостално и одговорно вршење васпитне и образовне функције у домовима; развијати способност посматрања, уочавања и откривања узрока у понашању деце и младих у домовима.

Исход предмета

Оспособљеност студената за рад у домовима; развијање хуманих односа међу половима; развијати код студената способност посматрања, уочавања и откривања узрока у понашању деце и младих у домовима; осигурати целовит и систематичан увид у домску педагогију као једну од институција организованог васпитања и образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Домска педагогија као научно-наставна дисциплина; Историјски развој домова; Место, улога и задаци домова у образовно-васпитном систему; Подручја рада у домовима; Субјекти васпитања у домовима ученика; Организација живота и рада у домовима; врсте домова; Педагог у дому ученика; Принципи, методе, средства и облици рада у домовима ученика; Планирање, програмирање, извођење и вредновање васпитно-образовног рада у домовима; Улога и значај саветодавног рада у домовима; Комуникација у домовима ученика; Евалуација и самоевалуација рада деце и младих у домовима.

Литература

обавезна: Грандић, Р., Летић, М. (2010). *Прилози домској педагогији*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине, Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“; Клапан, А. (1996). *Учење у ученичком дому*. Ријека: Педагошки факултет у Ријеци; Росић, В. (2001). *Домски одгој*. Ријека: Графтраде; Хрватић, Н. (2002). *Домска педагогија: од теорије до одгојне праксе*. У: *Однос педагогијске теорије и педагошке праксе – зборник радова*. Ријека: Филозофски факултет у Ријеци; *Васпитни рад у домовима ученика, Зборник радова*, (1997). Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Ото, В. (1971). *Одгојни домови јуче, данас, сутра*, Београд;

допунска: Вукасовић, А., (2001). *Педагогија* (Поглавље VI – одгој у домовима). Загреб: ХКЗ, “МИ”; Мехрингер, А., (2003). *Мала специјална педагогија*. Загреб: Едуца; Росић, В. (1996). *Одгојно-образовни рад у ученичком дому*. Ријека: Педагошки факултет у Ријеци.

Супервизија у педагозији

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета:

- Упознавање студената са теоријским основама, системима, моделима, циклусима и методичким исходиштима супервизијског процеса;
- Упознавање студената са различитим супервизијским концептима у Европи;
- Подстицање разумевања улоге супервизије у личном и професионалном развоју; Упознавање студената са комплексним, холистичким приступом решавању проблема у васпитно-образовној пракси;
- Упознавање студената са потенцијалима професионализације образовања и разумевање теорије рефлексивне рационалности.

Исход предмета

Након успешно савладаног предмета, студенти ће моћи:

- Да сагледају холистички приступ развоју индивидуалног и социјалног функционисања личности, као и да разумеју процес раста и учења супервизора кроз процесе решавања проблема;
- Да критички анализирају и упоређују разичите концепте супервизије у Европи;
- Да систематично примењују „стандардне“ и „нестандардне“ методе и технике у супервизији;
- Да самостално анализирају и евалуирају процес супервизије;
- Да конструктивно комуницирају, управљају својим емоцијама и развијају емпатичност;
- Да оснаже своје компетенције за супервизију и интервизију (индивидуалну, групну, тимску и др.);

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријска исходишта и методички приступи супервизији; теорија рефлексивне рационалности. Развој и диференцијација супервизијских концепата у Европи. Циљ и функције супервизије; Развој супервизијског процеса и његови циклуси; Модели супервизије (системско-комуникацијски модел, Балинтове групе, модел менторске супервизије, развојно-образовни модел супервизије и др.). Модели комуникације. Емоционална интелигенција и процес супервизије; управљање емоцијама и емоционална компетенција.

Компетенције супервизора у васпитно-образовном процесу; Евалуација супервизије; технике и методе супервизијског процеса.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Модел менторске супервизије; Менторство и професионални развој; Решавање проблема; Индивидуална и групна супервизија; Искусствено учење; Рефлексивна васпитно-образовна пракса.

Литература

- Kobolt, A.-Žorga, S. (2000): Supervizija.Proces razvoja in učenja v poklicu. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str.32-50;149-298.
- Chabot, D.-Chabot, M. (2009): Emocionalna pedagogija. Zagreb: Educa. str.91-139.
- Kobolt, A. (ured.)(2004): Metode in tehnike supervizije. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Str.182-277.
- Budić, S. et. al. (2008):Didaktičko-metodički aspekti studentske prakse u partnerskim relacijama fakulteta i škola.Novi Sad: Filozofski fakultet. Str. 41-71.

Компаративна педагогија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

- Увођење студената у релевантне и актуелне проблеме компаративне педагогије данас (мултикултуралност, глобализација, ситуације насиља)
- Овладавање компаративним притупом у педагогији, промишљање питања разноликости и једнакости, уважавање културне различитости, једнаког приступа знању у контексту друштва знања.

Исход предмета

- Стицање компетенција критичног и толерантног педагошког деловања у друштву сталних изазова, на принципима компаративног анализирања
- Познавање и разумевање важности новог концепта знања кроз дискурс друштва знања и општег приступа знању.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Трендови у компаративној педагогији – образовање и зависност из угла компаративног образовања
- Теоријско-методолошке тешкоће компаративне педагогије – у потрази за идентитетом
- Доминантни приступи у компаративној педагогији – макро и микро истраживачки приступи
- Квалитативна методологија у компаративној педагогији
- Реконцептуализација компаративне педагогије (стара оптерећења и нови изазови глобализације)
- Култура и мултикултурализам из перспективе компаративне педагогије
- Међународне организације - подстицај развоја компаративне педагогије

Вежбе: У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложеној или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература

- Vrcelj, Sofija., (2005) *U potrazi za identitetom, iz perspektive komparativne pedagogije*, Rijeka
- UNESCO-ovo svjetsko izvešće, (2007) *Prema društvima znanja*, EDUCA, Zagreb
- Jacques Delors, (1998) *Učenje blago u nama*, EDUCA, Zagreb
- Kulić, Radivoje (2011) *Komparativna pedagogija, Teorija, sistemi, reforme*, Beograd, Banja Luka.
- Mark Bray., (2007) *Komparativna edukacija. Nastavak tradicija, novi izazovi i nove paradigme*. Sarajevo.

Педагогија слободног времена

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Упознати педагошке аспекте и импликације слободног времена као друштвене појаве; упутити студенте у конкретизацију практичних активности у слободном времену; оспособити студенте да промовишу могућности учења у информалним институцијама (филозофија доживотног учења); разумевање значаја информалног образовања у концепцији доживотног учења.

Исход предмета

Оспособити студенте да схвате педагошки значај слободног времена у савременим плуралним друштвима; оспособити студенте за правилан одабир активности у слободном времену; указати на значај отворене социјалне и културне комуникације у слободном времену.

Садржај предмета

Теоријска настава

Педагогија слободног времена у систему наука; Слободно време кроз историју; Слободно време као педагошка категорија; Савремене тенденције у коришћењу слободног времена; Садржај слободног времена; Класификација вредносних оријентација у слободном времену; Слободно време и слободне активности; Класификација активности у слободном времену; Програмирање активности у слободном времену; Принципи, методе, средства и фактори организовања и провођења слободног времена и слободних активности; Кадрови за рад у слободном времену; Туризам и слободно време: учити путујући; Слободно време и култура младих.

Литература

обавезна: Грандић, Р., Летић, М. (2008). *Прилози педагогији слободног времена*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“; Пленковић, Ј. (2000). *Слободно вријеме младежи*. Ријека: Свеучилиште у Ријеци; Јанковић, В. (1976). *Слободно вријеме у савременој педагошкој теорији и пракси*. Загреб: ПКЗ; Качавенда-Радић, Н. (1989). *Слободно време и образовање*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Катедра за андрагогију Филозофског факултета у Београду; Баракоска, А. (2003). *Педагогија на слободно време*, Скопље: Филозофски факултет; Превишић, В. (1987). *Изваннаставне активности и стваралаштво*, Загреб: Школске новине;

допунска: Качавенда-Радић, Н. (1992). *Рефлексије о/и слободног времена*. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета; Божовић, Р. (1979). *Искушења слободног времена*. Београд: Младост; Грандић, Р. (2000). *Слободно време- приручник*. Нови Сад: Издање аутора; Мартинић, Т. ((1987). *Слободно вријеме и савремено друштво*. Загреб: Информатор; Крипендорф, Ј. (1986). *Путујуће човјечанство: за ново поимање слободног времена и туризма*. Загреб: Либер.

Докимологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са основним докимолошким појмовима

-Упознавање студената са функцијама и формама оцењивања

-Упознавање студената са проблемима вредновања у педагошком раду

-Оспособљавање студената за ефикасно сналажење у одређивању критеријума и стандарда оцењивања

-Оспособљавање студената за ефикасно креирање инструмената за испитивање ученика

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

-Познаје и разуме научна сазнања из докимологије неопходна за ефикасне педагошке интервенције

-Даје смернице и упутства учесницима у педагошком раду при испитивању и оцењивању ученика

-Учествује у изради тестова знања у испитним ситуацијама и интерпретира добијене резултате

Садржај предмета

Теоријска настава

Основни докимолошки појмови; развој, функција и форме оцењивања, Ефекти наставног рада; Проблеми вредновања: циљеви вредновања, друштвене функције вредновања, педагошка функција вредновања, компоненте вредновања; фактори субјективности у оцењивању: метријска вредност оцено, грешке наставника као фактор метријске вредности оцено, особине ученика као фактор метријске вредности оцено; Прогностичке вредности оцено;Принцип оцењивања; Методе испитивања и оцењивања; Циљеви, задаци и оперативни задаци као основа утврђивања нивоа успешности; врсте оцењивања: нумеричко, описно; Индивидуализација оцењивања у школи; Критеријуми и стандарди оцењивања; Докимастички фактори испитивања и оцењивања; Видови проверавања; тестови знања (конструисање): Нормативно процењивање и конструкција нормативних тестова; Критеријско процењивање у вредновању; Фазе у конструисању критеријских тестова; метријске карактеристике теста знања; Типови задатака у тестовима знања; Основни елементи израде теста знања; Администрирање теста; Примена критеријских тестова.

Практична настава

Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, демонстрација инструмената, вежбе, други облици наставе

Литература

Обавезна:

1. Баковљев, М.(1984), Дидактика, Београд: Научна књига
- 2, Гојков, Г. (2003), Докимологија, Вршац: Виша школа за образовање васпитача
- 3, Гргин, Т. (2002), .Школско оцењивање знања, Јастребарско: Наклада "Слап"

Допунска:

- 5, Кркљуш, С. (1985), Оцењивање као васпитни фактор Београд: Настава и васпитање, 1

Дидактичке иновације

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положени испити из предмета: Дидактика 1 и Дидактика 2

Циљ предмета

-Стицање темељних знања о појмовима из области дидактичких иновација; -Усвајање савремених објашњења о функцији и значају иновација и о дидактичким одговорима на изазове перманентних друштвених и техничко-технолошких промена; -Развијање критичког мишљења студената и способности за решавање професионалних проблема везаних за избор, имплементацију и евалуацију дидактичких иновација.

Исход предмета

По завршетку предмета студенти ће:-Владати категоријалним дидактичким појмовима и разумети основне противречности у пољу дидактичких иновација; -Бити оспособљени за критички и стваралачки приступ дидактичким иновацијама и иновацијама у настави, као и за компетентно решавање проблема из овог домена; -Имати квалитетну основу за даље дидактичко образовање и стицање специфичних дидактичких знања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Променљивост савременог друштвеног контекста и дидактички одговор: перманентне иновације. Појам дидактичке иновације. Дефиниције и класификације. Основни сродни појмови. Реформе, промене и иновације. Иновације у домену васпитнообразовних циљева. Курикуларне иновације; Од парадигме поучавања до парадигме учења. Материјално-технички ресурси школе и иновације у настави. Иновације у домену наставне технике и технологије. Ученик и иновације у настави. Дидактичке иновације и наставник. Органи управљања школом и иновације. Родитељи, локална заједница и просветне власти у иновацијском контексту. Планирање и имплементација иновација у пракси. Одрживе иновације. Евалуација дидактичких иновација. Педагог и његова улога у планирању, имплементацији и евалуацији дидактичких иновација.

Литература

- Влаховић, Б. (2001). *Путеви иновација у образовању*. Београд: Стручна књига, Едука.
- Ђукић, М. (2003). *Дидактичке иновације као изазов и избор*. Нови Сад: СПД Војводине.
- Стевановић, М. и Мурадбеговић, А. (1990). *Дидактичке иновације у теорији и пракси*, Нови Сад: Дневник.
- Fullan, M. (1991). *The New Meaning of Educational Change*. London: Cassell Educational Ltd.

-допунска:

- Ђукић, М. (1996). Индивидуализација наставе као дидактичка иновација. Зборник Одсека за педагогију, Филозофског факултета у Н.Саду, 11, 17-26.
- Ђукић, М. (1997). Дидактичке иновације и наставник. *Педагошка стварност*, 9-10, 745-753.
- Ђукић, М.(2005). Иновације у настави и ученик, У: Р.Грандић (Ур.), *Савремене концепције, схватања и иновативни поступци у васпитнообразовном и наставном раду и могућности примене у савременој школи*", 298-306, Н.Сад: СПД Војводине.

Породична педагогија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: стицање знања о појму и релевантним димензијама функционалности породичног система; сагледавање значаја и улоге породичног васпитања у развоју личности; разумевање утицаја психодинамике породичног живота и васпитног стила родитеља на ефекте породичног васпитања; стицање знања о карактеристикама одговорног родитељства и могућностима педагошког образовања родитеља.

Исход предмета: аналитичко и критичко мишљење о различитим аспектима породичног функционисања; разумевање улоге и значаја породичног васпитања у развоју личности; оспособљеност за идентификовање проблема породичног васпитања и примену стечених знања у практичном раду са породицом; развијање професионалне радозналости и мотивације за даље проучавање ове области.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава:

Функционалност породичног система – појам, приступи у одређењу. Карактеристике функционалне/ дисфункционалне породице. Релевантне димензије породичне функционалности. Функционалност породице током породичног животног циклуса. Породични стрес и његово превладавање. Типови родитеља. Односи међу родитељима. Будућност и циљеви савременог родитељства. Ставови родитеља – васпитни стил родитеља. Родитељи и други чланови породице као васпитачи – мајка као васпитач, отац као васпитач. Методе и средства породичног васпитања. Принципи породичног васпитања. Утицај породичних специфичности на васпитање деце. Утицај породичног васпитања на развој самосталности и формирање културних, хигијенских и радних навика код деце. Проблеми породичног васпитања. Једнородитељске породице и васпитање деце. Породично васпитање деце са посебним потребама. Породично васпитање деце са проблемима у понашању - појавни облици неприлагођеног понашања. Образовање за живот у породици - припрема за брак и одговорно родитељство. Концепције и модели педагошког образовања родитеља.

Литература

обавезна:

- Зуковић С. (2012). *Породица као систем – функционалност и ресурси оснаживања*. Нови Сад: педагошко друштво Војводине.

- Грандић, Р. (2006). *Прилози породичној педагогији*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.

допунска:

- Пашалић-Кресо, А. (2012). *Координате обитељског одгоја*. Сарајево: Филозофски факултет.

- Љубетић, М. (2007). *Бити компетентан родитељ*. Загреб: Мали професор.

- Јанковић, Ј. (2004). *Приступање обитељи – суставни приступ*. Загреб: Алинеа.

- Гордон, Т. (2003). *Умеће родитељства*. Београд: Креативни центар.

Педеутологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

- узнавање студената са развојном линијом статуса наставника у школи (детерминанте и индикатори положаја наставника);
- разумевање значаја наставничке професије и потребе развоја наставничких компетенција;
- узнавање студената са бројним педеутолошким истраживањима која су претпоставка за конституисање и развој ове дисциплине;
- стицање основних знања и разумевање нове концептуализације професионалног развоја наставника.

Исход предмета

- знања о положају наставника у школи прошлости и садашњости;
- знања о улози, функцијама и компетенцијама наставника као актера у васпитно-образовном процесу;
- компетенције за израду ПРЕСЕТ програма за наставнике.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Педеутологија – наука о наставнику.
- Наставник у школи, јуче, данас, сутра.
- Приступи у одређењу улога и функција наставника.
- Детерминанте професионалних компетенција наставника.
- Типологија наставника (истраживања о наставнику).
- Својства наставника у перцепцији ученика.
- Васпитни стил наставника – педагошко вођење.
- Наставник – Пигмалион у разреду?
- Наставник и менаџмент у учионици.
- Професионални развој наставника (PRESET I INSET).

Литература

- Костовић, С. (2008): Пигмалион у разреду, Нови Сад: Филозофски факултет.
- Гордон Т. (1998): Како бити успешан наставник, Београд: Креативни Центар.
- Гласер, В. (1999): Наставник у квалитетној школи, Загреб: Едука.
- Хавелка, Н. (2000): Ученик и наставник у образовном процесу, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Евалуација у образовању

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: Усвојање базичних знања о евалуацији као стручној и научној педагошкој делатности; упознавање основних облика савременог концепта евалуације у васпитању и образовању и развијање компетенција студената за примену евалуације у пракси

Исход предмета: Разумевање логичко-епистемолошког модела евалуације и значаја евалуације у учењу и поучавању; идентификовање компоненти процеса/циклуса евалуације; познавање кључних принципа, модела и облика евалуације у васпитању и образовању; компетенције за примену основних облика (само)евалуације у професионалном раду.

Садржај предмета: Евалуација као стручна и научна педагошка делатност; Базични појмови и компоненте евалуације; Развој и еволуција концепта евалуације у образовању; Стандарди квалитета и образовни индикатори; Принципи евалуације; Функције евалуације; Класификације и основне савремене форме евалуације (формативна / сумативна; унутрашња / спољашња); Развој система евалуације у образовању (парадигме, модели, методе, технике, инструменти и интерпретација резултата евалуације; Евалуација као подсистем осигурања квалитета у образовању; Различити нивои евалуације у образовању (агрегација података на различитим нивоима васпитнообразовног система); Развој културе евалуације.

Литература: Збирка текстова (ур.) Ђукић, М., Ј.Ђерманов (2006).

Ђерманов, Ј. (2003). Промене у структури и функцијама вредновања васпитнообразовне делатности- од

селективне ка развојној функцији, *Зборник Одсека педагогију*. (18) Нови Сад: Филозофски факултет.

Ђукић, М.(2002). Студентско процењивање наставе и наставника (Pro et Contra). *Годишњак Филозофског*

Факултета, Нови Сад: Филозофски факултет.

Хавелка, Н. и сарадници (2001). *Систем за праћење и вредновање квалитета образовања*. Београд

Пастуовић, М. (1999) Теорија вредновања у: Едукологија Знамен, Загреб.

Goddard, D.& Lask, M. (1992). *The Searching for quality: Planning for Improvement and Managing Change*. Paul

Chapman Publishing.

Guba, E.G.& Lincoln, Y. S. (1989). *Fourth Generation Evaluation*. Newbury Park, London New Delhi,Saga

Publication.

Scheerens, J.& Bosker, R. (1997). *The Foundations of Educational Effectiveness* Pergamon, London.

Tunijnmam, A.S.& Batani, N. (1994). *Monitoring the Standards of Education*. Pergamon, London.

Everitt, A.(1996). Developing Critical Evaluation. *Evaluation* (2), 173-188.

ОЕЦД (1998) *Школе и квалитет*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

European Comission 2000). *European report on quality of school education: Sixteen quality indicators*.

Halmi, A.(2009) . Programi evaluacije i evaluacijska istraživanja u društvenim znanostima. Jastrebarsko: Naklada Slap, (odabrana poglavlja).

Футурологија образовања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Усвајање основних знања и способности за предвиђање глобалних трендова у развоју друштва, и у развоју васпитања и образовања. Развијање критичког и аналитичког мишљења у промишљању будућности образовања и васпитања. Развијање сензибилитета за могуће, вероватне и пожељне будуће догађаје у развоју образовања и васпитања. Развијање способности планирања и вођења развоја васпитно – образовне делатности у склопу општег друштвеног развоја.

Исход предмета

Оспособљеност за предвиђање глобалних трендова развоја друштва и образовања. Оспособљеност за критичко и аналитичко промишљање будућности васпитања и образовања. Сензибилитет за превиђање и разликовање могућих, вероватних и пожељних будућности васпитно-образовне делатности. Оспособљеност за планирање и вођење развоја васпитања и образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам будућности. Футурологија као наука- педагошка футурологија и футурологија образовања, будућност школе и школа будућности. Значај критичке футурологије у образовању. Предвиђање (forecasting, foresight), футуролошка флуентност и дискурс будућности. Интегративни приступ у футурологији образовања. Футуролошка методологија: Делфи метод, С- метод, Крос-импакт метода, Метод сценарија. Алтернативне будућности образовања. Футуролошка истраживања у образовању (ОЕЦД - "Школовање за будућност"). Алтернативне будућности образовања данас (пројекат "Друга будућност" Новог Зеланда, Индијски експеримент са минимално инвазивним образовањем, Кан Академија и Курсера портал). Глобализација и технологизација образовања- хегемонија или жељена будућност. Визија будућности образовања у Р. Србији.

Литература

1. Врцељ, С., Мушановић, М. (2001): Према педагошкој футурологији : (школа будућности), Ријека: Хрватски педагошко-књижевни збор.
2. Сузић, Н. (2012): *Футурологија у педагогији и социјалним наукама*, Бања Лука: ЕКТОС.

Допунска литература:

1. Боровица, Т. (2011): Образовање за будућност: правци промене, *Педагошка стварност*, вол. LVII, бр. 7-8, 679-689. Нови Сад: Педагошко друштво Војводине.
2. Боровица, Т., Костовић, С., Ољача, М. (2012): Школа будућности: алтернативне будућности институционалног образовања, у Зборник радова *КВАЛИТЕТ образовног система Србије у европској перспективи*, Вол. 2. Нови Сад : Филозофски факултет.

Предшколска педагогија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: усвајање знања о специфичности процеса учења на предшколском узрасту уз сагледавање начела организовања подстицајне васпитно-образовне средине и повезаности извора садржаја и метода образовања; упознавање са основном структуром програмског документа и процедурама њихог дефинисања, процењивања и имплементације; упознавање метода и поступака савремене методологије педагошких истраживања на пољу предшколског васпитања и образовања.

Исход предмета: оспособљеност студената за разумевање процеса сазнавања и учења деце на предшколском узрасту те увиђање значаја холистичког и интердисциплинарног приступа и индиректних метода и поступака; планирање подстицајне образовне средине и преиспитивање њених својстава; разликовање процедура у припреми, изради, провери, процени и имплементацији предшколског програма; разумевање условљености примене истраживачких метода и поступака на пољу предшколског васпитања и образовања карактеристикама деце.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава: Специфичности учења и образовања деце предшколског узраста;

циљеви образовања у предшколском узрасту; структурирана средина као основ успешног васпитања и образовања; различите васпитно-образовне методе и садржаји у раду са децом предшколског узраста; карактеристике и врсте програма за рано васпитање и образовање; полазишта, вредности, циљеви, начела, активности и интеракције деце, садржаји, методе и поступци васпитача, средства, време, компетенције васпитног и друг стручног особља, те начини евалуације као структурни елементи програма; стратегије и поступци евалуације предшколских програма; методе истраживања у предшколској педагогији; однос породичног, предшколског и школског васпитања и образовања; искуства породичних компензаторских програма за рано образовање и њихов утицај на дечји развој и успех у школовању.

Литература:

основна: Каменов, Е. (2006). *Образовање предшколске деце*, Београд: ЗУНС.

допунска: Доналдсон, М. (1988). *Ум детета*, Београд: ЗУНС.

Штамбак, М. (1986). *Свако дете може да учи*, Београд: ЗУНС.

Медоуз, С., Кешдан, А. (2000). *Како помоћи деци да уче*, Београд: ЗУНС.

Подђаков, Н. Н. (1984). *Практично мишљење код деце*. Београд: ЗУНС.

Каменов, Е. (1992). *Експериментални програми за рано образовање*, Београд: ЗУНС.

Педагошка антропологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: упознавање основних појмова, теоријских модела и подручја примене педагошке антропологије; сагледавање доприноса педагошке антропологије теорији и пракси васпитања и образовања; уочавање значаја антрополошких истраживања у решавању образовних проблема.

Исход предмета: оспособљавање студената за разумевање и прихватање утемељености васпитања и образовања у културним вредностима и процесима; оспособљавање студената за примену знања о теоријском и практичном доприносу антропологије на подручју васпитања и образовања; оспособљавање студената за квалитативну анализу истраживачких поступака у оквиру педагошке антропологије.

Садржај предмета

Теоријска настава:

- Развојни пут педагошке антропологије;
- Педагошка антропологија као научна дисциплина;
- Циљеви и методологија педагошке антропологије;
- Модели и теорије педагошке антропологије;
- Подручја примене педагошке антропологије;
- Антропологија детета;
- **Допринос педагошке антропологије теорији и пракси васпитања и образовања;**
- Могућности примене антрополошких сазнања у решавању образовних проблема.

Литература

обавезна:

- Огбу, Ј. Г. (1989). *Педагошка антропологија*. Загреб: Школска књига.
- Огурцов, А.П. (2005). Педагошка антропологија, *Педагогија*, 60(2),147-181.

допунска:

- Кон, И. С. (1991). *Дете и култура*. Београд: ЗУНС.
- Спајић-Вркаш, В. (1992) Културна антропологија, антропологија образовања и дилеме етнографске методе, *Истраживања одгоја и образовања*, бр. 9, 5-18.

Конструктивистичка педагогија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета Стицање знања о утицајима друштвених и хуманистичких наука 19. и 20. века на развој постмодерног педагошког мишљења; Упознавање и усвајање постмодерних теоријских оквира образовања; Упознавање студената са различитим конструктивистичким приступима у области образовања и оспособљавање за критичко анализирање могућности њихове ефективне примене у васпитно-образовној пракси.

Исход предмета Познавање постмодерне плуралистичке педагошке сцене; Разумевање значења постмодерног педагошког мишљења за педагошку праксу и његово критичко вредновање и процењивање; Оспособљеност за примену конструктивистичких идеја ради унапређивања васпитно-образовне делатности у различитим образовним институцијама; Разумевање начина на који персонални развој и искуство могу утицати на професионалну и истраживачку праксу.

Садржај предмета *Теоријска настава* Актуелни захтеви педагошке теорије и праксе и постмодерна; Наслеђе конструктивизма из филозофије и психологије: од старих идеја до новог научног правца; Конструктивистичка метатеорија; Основна начела конструктивизма; Различити конструктивистички приступи и мерила за њихово разврставање; Тачке ослонаца конструктивистичке метатеорије; Конструктивистички приступи поучавању и учењу; Конструктивистички принципи у настави; Психологија личних конструката: импликације за образовање; Социјални конструктивизам у области образовања: могућности и ограничења; Критички конструктивизам у образовању.

Литература *Обавезна литература:* Милутиновић, Ј. (2011). Социјални конструктивизам у области образовања и учења. *Зборник Института за педагошка истраживања*, 43(2), 177–194; Stojnov, D. (2005). *Od psihologije ličnosti ka psihologiji osoba (konstruktivizam kao nova platforma u obrazovanju i vaspitanju)*. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. *Допунска литература:* Milutinović, J. (2005). Konstruktivizam, konstrukcija znanja i promene u obrazovanju. *Zbornik Odseka za pedagogiju*, 22(19), 19–34; Milutinović, J. (2012). Socijalni i kritički konstruktivizam: obrazovanje za demokratsko društvo/Social and Critical Constructivism: Education for Democratic Society. *Kalokagathia (Journal of social and education issues)*, 1(1), 65–75/76–89.

Аксиолошке основе образовања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са аксиолошким димензијама васпитања; Упознавање студената са аксиолошким димензијама образовних циљева; Упознати студенте са релацијама образовања и вредности; Упознати студенте са хуманистичким системима вредности и приступа циљу васпитања.

Исход предмета

Оспособити студенте за критичко сагледавање и процењивање аксиолошких димензија образовања; Оспособити студенте за самостално суђење и закључивање; Оспособљавање студената за одговарајуће облике истраживачког рада; Осигурати јасну оријентацију према тоталитарном и демократском утемељењу система васпитања и образовања и разумевање њихових исхода и последица.

Садржај предмета

Теоријска настава

Различита историјска и савремена схватања о аксиолошким димензијама и о смислу васпитања; Социолошка, аксиолошка, психолошка и педагошка истраживања бројних система вредности и њихов утицај на концепције и циљеве васпитања; Однос општег и посебног у систему вредности, смислу и циљу васпитања, комплементарне и антиподне вредности у теорији и пракси васпитања, универзална људска права и слободе као саставни део хуманистичког система вредности и хуманистичког приступа циљу васпитања; Системи вредности и циљеви васпитања у условима монистичких и плуралистичких друштвених заједница и њима одговарајућих погледа на свет.

Литература

обавезна: Животић, М. (1986). *Аксиологија*. Загреб: Напријед; Савићевић, Д. (2002). *Филозофски основи андрагогије*. Београд: ЗЗУИНС; *Европска димензија у образовању* (1997). Министарство просвете РС, Београд; Вујчић, В. (1987). *Систем вредности и одгоја*. Загреб: Школске новине;

допунска: Тановић, А. (1972). *Вриједности и вредновање, прилог проучавања аксиологије*. Сарајево: Свјетлост; Пантић, Д. (1990). *Промене вредносних оријентација младих*, Београд: Институт друштвених наука; Делор, Ж. (1996). *Образовање – скривена ризница*, Београд: Министарство просвете РС.

Педагошко-методички практикум 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: сагледавање положаја породице и детета у конкретној друштвеној заједници; сагледавање значаја и улоге бриге о детету у породичном и ширем друштвеном окружењу; стицање увида у различите облике повезивања породице и васпитно-образовних институција; компаративна анализа породичног васпитања и друштвене бриге о деци код нас и у другим друштвима.

Исход предмета: оспособљеност за примену аналитичког приступа у сагледавању различитих улога и начина организовања породице, васпитно-образовних институција раног детињства и друштвене бриге о деци; оспособљеност за самосталну анализу положаја детета у микро и макро системском окружењу; оспособљеност за препознавање различитих могућности унапређивања васпитања и образовања у породичном и институционалном контексту кроз повезивање са различитим институцијама неформалног и информалног образовања; компаративни приступ у анализи породичног васпитања и друштвене бриге о деци код нас и у другим друштвима.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава: Примена конкретних садржаја из предмета Породична педагогија и Предшколска педагогија у анализи бриге о детету у породичном и ширем друштвеном окружењу. Упознавање са могућностима повезивања породице и васпитно-образовних институција, као и са облицима друштвене подршке породици. Анализа шта друштво (не)чини за данашњу децу. Посета и упознавање са алтернативним облицима друштвене бриге о деци и различитим типовима васпитно-образовних установа раног детињства. Посета и упознавање са различитим институцијама информалног и неформалног образовања и васпитања (медији, музеји, дечја удружења и клубови, и сл.) окренутих ка детињству. Прикупљање података о одређеним педагошким ситуацијама и контекстима, њихова анализа и самостално извођење препорука за унапређивање положаја детета у форми писаног извештаја.

Литература :

Leanch, P.(2003).*Prvo djeca:šta društvo ne čini, a trebalo bi, za današnju decu.*Zagreb: Algoritam.

Томановић, С. (2004). *Социологија детињства*: хрестоматија, Београд : ЗУНС.

Томановић-Михајловић, С.(1997). *Детињство у Раковици*, Београд: Институт за социолошка истраживања, Филозофски факултет.

Пешић, М., Павловић Бренеселовић, Д., Стокић, Л. (1989). *Модели различитих облика предшколског васпитања*, Ниш: Просвета.

Кораћ, Н., Врањешевић, Ј.(2001). *Невидљиво дете*. Београд: Југосл. центар за права детета.

Еколошка педагогија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

- Увођење студената у теоријске и практичне аспекте и развојне тенденције односа човека и природе;
- Промислање улоге и одговорности коју образовање има у питањима околине, могућих перспектива и оријентација усклађених са еколошким захтевима и принципима одрживог развоја.

Исход предмета

- Стицање компетенција еколошки свесног промислања и деловања;
- Прихватање и подржавање еколошке етике која у себи садржи елементе одрживог развоја;
- Стално осмишљавање и актуализовање одговора који еколошко образовање може дати еколошкој кризи и кризи модерности.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Нове тенденције у односу екологије и педагогије
- Еколошка педагогија – концепт отворен пртема будућности
- Еколошко васпитање - еколошко образовање – педагогија партнерства са природом
- Нови досег еколошког учења
- Еко-педагози – нова улога или преиспитивање старих
- Чиниоци еколошког васпитања и образовања
- О недоследности еколошког образовања
- Могућности и ограничења еколошког образовања
- Еколошко образовање у рефлексiji концепта одрживог развоја
- Промислање реформе образовања према концепту одрживог развоја
- Еколошко образовање и преокрет у култури

Вежбе: У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература

- Андевски, М., (1997) *Увод у еколошко образовање*, Нови Сад
- Андевски, М., Кундачина, М.,(2004)*Еколошко образовање-од бриге за околину до одрживог развоја*, Ужице;

допунска:

- Мишковић, М., (2001) *Омладина и екологија*, Заслон, Шабац.

Образовање и религија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: сагледавање општедруштвених вредности религије и њеног места у образовном процесу; стицање знања о интеркултуралним димензијама религијског образовања; анализирање актуелног модела религијског образовања код нас и упознавање са актуелним моделима религијског образовања у европском образовном простору.

Исход предмета: аналитичко и критичко мишљење о религијским вредностима и њиховом значају за образовање; примена стечених знања у процесу васпитања и образовања за живот у мултикултуралном и мултиконфесионалном друштву; стручно деловање у области унапређивања реализације верске наставе у школи.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријски аспекти проучавања религије - феноменолошки, хуманистички, аксиолошки. Религија као традиционална и културна вредност. Улога религије у моралном развоју друштва и индивидуе. Религијско васпитање у породичном и школском контексту. Верска настава у образовном систему Републике Србије – процес увођења, сврха, циљ и задаци. Педагошко-методички аспекти верске наставе – специфичност садржаја верске наставе; специфичности реализације верске наставе и вредновања ученика; наставне методе, наставна средства и облици рада; корелација верске наставе са другим предметима. Стручни идентитет вероучитеља: значај педагошко-методичке компетентности. Истраживања о реализацији и ефектима верске наставе; Религијско образовање у функцији развоја интеркултурализма - интеркултуралне димензије верске наставе код нас. Будућност религијског образовања у интеркултуралној Европи. Модели религијског образовања у европском образовном простору – компаративна анализа.

Литература

обавезна:

- Кубурић, З. Зуковић, С. (2010). *Верска настава у школи*. Нови Сад: ЦЕИР; Савез педагошких друштава Војводине.
- Зуковић, С. (2005). *Хришћанске вредности у породици*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Виша школа за образовање васпитача.
- Максимовић, И. (1998). *Религијско образовање и настава религије у државним школама у Европи*. Настава и васпитање, 47, 4, 717-727.

допунска:

- Зуковић, С., Гајић, О. (2012). Верска настава и настава Књижевности у систему међупредметне повезаности, *Теме*, Год. XXXVI, бр. 3, 1379-1395.
- Kuburić, Z. Moe, C. (eds.) (2006). *Religion and pluralism in Education*. Novi Sad. CEIR in cooperation with the Kotor Network.
- Зењковски, В. (2002) *Проблеми васпитања у светлу хришћанске антропологије*. Београд: Бримо.

Педагогија уметности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Успешно укључивање педагога у непосредни васпитно-образовни рад у оквиру уметности (визуелне уметности, музике, драме и покрета);- Упознавање са различитим формама уметничког изражавања, усвајање основних појмова из методике визуелних уметности, музике и драмске уметности, сагледавање развоја и улоге уметности као интегралног дела живота, разумевање језика и могућности различитих медија уметничког изражавања у традиционалном и савременом контексту; -Апликација општих методичких начела и модела наставе за подстицање стваралаштва ученика; -Евалуација стваралачког чина – резултата стваралачког рада;

Исход предмета студенти ће након курса бити оспособљени за успешну примену теоријских сазнања у области уметности;- примењиваће у васпитно-образовном раду различите медије уметничког стваралаштва;

практично ће применити и евалуирати у пракси општа методичка начела и моделе наставе у функцији подстицања стваралаштва ученика;

Садржај предмет

Теоријска настава: Појам уметности и њене функције; универзалност у уметности; фактори који условљавају васпитни утицај уметности; -Креативни процеси у васпитању и образовању; форме уметничког изражавања (визуелне уметности, музика, драма и покрет); -Специфичности појединих форми уметничког изражавања; сензибилитет за уметничке вредности; -Медији уметничког изражавања у традиционалном и савременом контексту; -Природа дечјег стваралаштва; научни приступ и потреба проучавања даровитости и креативности у настави; - Заједнички програм васпитно-образовног рада школе и институција културе (музеји, галерије, позоришта...); - Визуелне уметности; аспекти визуелне комуникације; дечји ликовни израз; естетско процењивање ученичког стваралаштва и индивидуалне креације; -Теорија музичке културе; Драмска структура као модел понашања и комуникације; дете и позоришна уметност; специфичности драматургије за децу; - Интеграција и структурална корелација области уметности са осталим образовним подручјима;

Литература

- Кошничар, Софија (2002). *Сценска уметност. Учење кроз сценску игру*, Нови Сад: Змај.
- Мисаиловић, М, (1991). *Дете и позоришна уметност*, Београд: ЗЗУИНС.
- Гајић, Оливера (1997). Педагошко-психолошке димензије естетског односа према ликовним уметничким делима, *Настава и васпитање*. 2-3: 229-249.
- Гајић, Оливера (1996). Естетско васпитање – развијање смисла за лепо или модел разумевања уметности, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, Нови Сад: Филозофски факултет. књ. XXIV: 275-286.
- Creativity in Education (2001). (edit. A. Craft, B. Jeffeey, M. Leibling), London-New York: Continuum;

Национална историја педагогије 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Сагледавање континуитета развоја педагошке теорије и праксе у Срба.

Исход предмета

Овладавање чињеницама и тенденцијама континуираног развоја националне педагогије и систематизовање педагошко-историјских података у вези са историјским развојем српске педагогије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Писменост и образовање у средњовековној Србији; образовање у доба турске власти; Српске школе и образовање у Хабзбуршкој Монархији; Школа и образовање Срба у време Првог српског устанка.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Прорађивање литературе о раној српској педагошкој мисли и критичке расправе.

Литература

Историја школа и образовања код Срба (1974), Ист. музеј Србије, Београд

Школство и просвета код Срба у средњем веку (1965), Педаг. музеј, Београд

Педагошка Југославија (1918-1938)(1939), Београд

Универзитет у Београду 1838-1988 (1988), Савремена администрација, Београд

Образовање лидера

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са кључним елементима лидерства и лидерским вештинама непходним за креативно размишљање и решавање проблема у динамичном окружењу.

Исход предмета

Након успешно савладаног предмета, студенти ће бити у могућности да:

- разумеју улогу и значај лидера у различитим областима деловања;
- креирају и примењују адекватне образовне моделе у процесу развоја лидерских компетенција.

Стечена знања из ове области биће уједно и стручна подршка студентима за развијање сопствених лидерских компетенција.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам и значај лидерства; Теоријски приступи лидерству: приступ лидерству као скупу особина, приступ лидерству као скупу вештина, приступ стилу лидерства, ситуациони приступ, контингентна теорија, теорија пут-циљ, теорија размене лидер-члан, трансформационо лидерство, тимско лидерство, психодинамички приступ; Жене и лидерство; Култура и лидерство; Етика лидерства; Лидерство у савременој пракси; Улоге лидера у променљивом свету; Емоционална интелигенција у лидерству; Лидерске вештине/компетенције; Стварање лидера; Лидерство у образовању даровитих; Модели обуке лидера; Управљање обуком лидера (планирање, организовање, вођење, процењивање и контролисање); Стратегије развоја лидерства.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Израда и презентација семинарског рада на одабрану тему. Проучавање литературе и истраживачки рад.

Литература

1. Northouse, P. G. (2008). *Liderstvo: teorija i praksa*. Beograd: Data status.
2. Goleman, D., Bojacis, R., Maki, E. (2006). *Emocionalna inteligencija u liderstvu*. Novi Sad: Adizes.
3. Parker, J. P., Begnaud, L. G. (2004). *Developing creative leadership*. Teacher Ideas Press: Portsmouth, NH.
4. Lončarević, R. (2006). *Liderstvo u teoriji i praksi*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
5. Covey, S. (2002). *Принципи успешног лидерства*. Београд: Грмеч-Привредни преглед.

Социјалнопедагошки рад у школском окружењу

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: увођење студената у проблематику социјалнопедагошких аспеката поремећаја у понашању и ризичних понашања деце и младих; познавање кључних приступа социјалнопедагошкој делатности у школском окружењу, односно компетентност у планирању и реализацији могућих одговарајућих социјалнопедагошких интервенција на општем нивоу (интеграција-сегрегација; индивидуално-тимски и сл).

Исход предмета: разумевање значаја јачања протективних и редуковања ризичних чиниоца у школском окружењу; упознатост са феноменолошким карактеристикама различитих облика поремећаја у понашању у школском окружењу и њиховим могућим доминантним етиолошким чиниоцима; компетентност у увођењу социјалнопедагошких интервенција; оспособљеност за планирање и реализовање групног и индивидуалног рада, саветодавног рада, са наставницима, ученицима и родитељима, спремност за учествовање у тимском раду.

Садржај предмета

Теоријска настава: утицај различитих аспеката школског окружења на социјално понашања деце и младих; ризични и заштитни чиниоци повезани са школским окружењем; поремећаји у понашању и њихова појавност у школи: насилно понашање, недисциплина, бежање са наставе, социјална изолованост, узимање психоактивних супстанци; концептуалне основе и врсте социјалнопедагошких интервенција усмерених на школу; социјалнопедагошко третирање ризичних понашања и поремећаја у понашању деце и младих у школском окружењу; облици подстицање просоцијалног понашања деце и младих.

Практична настава: нема

Литература :

Greenberg, M., Weissberg, R., Zins, J., Fredericks, L., Resnick, M. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional and academic learning. *American Psychologist*, 58 (6), 466-474.

Јевтић, Б., Кнежевић Флорић, О., (2011). *Изазови социјалнопедагошке делатности*. Ниш: Филозофски факултет.

Нинковић, С. (2010). Саветовање насилних и виктимизираних ученика. *Педагогија*, бр. 3, 428-435.

Жунић Павловић, В., Поповић Ћитић, Б., Павловић, М. (2010). *Програми превенције поремећаја понашања у школи*. Београд: ФАСПЕР.

Савремено родитељство

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: -

Циљ предмета: упознавање са карактеристикама и изазовима родитељства у условима савременог друштвеног контекста; разумевање улоге и значаја родитељског васпитног стила на развој детета; усвајање знања о могућностима оснаживања родитељских компетенција.

Исход предмета: примена стечених знања у процесу идентификовања и разумевања проблема и изазова савременог родитељства; оспособљеност за успостављање ефикасне комуникације са родитељима; компетенције за стручно деловање у циљу развоја родитељских компетенција и педагошког образовања родитеља.

Садржај предмета:

Теоријска и практична настава

Концепт и димензије савременог родитељства. Традиционални и савремени поглед на родитељске улоге. Однос родитеља и детета. Интегративни модел родитељства. Мотивација за родитељство. Доживљај родитељства. Контекстуални модел родитељских васпитних утицаја - детерминанте родитељског понашања. Родитељске вредности, ставови и очекивања. Васпитни стилови родитеља и њихов утицај на развој деце. Међугенерациски трансфер васпитних поступака родитеља. Функционалност породичног система и родитељство. Родитељство у различитим фазама животног циклуса породице. Родитељство и алтернативни облици породичног живота - самохрано родитељство, родитељство у хранитељским и усвојитељским породицама. Савремено мајчинство и очинство - усклађивање родитељске и професионалне улоге. Изазови и проблеми савременог родитељства. Облици друштвене подршке родитељима. Развој родитељских компетенција. Стратегије оснаживања родитеља. Модел педагошког образовања родитеља.

Литература:

обавезна:

- Љубетић, М. (2007). *Бити компетентан родитељ*. Загреб: Мали професор.
- Гордон, Т. (2003). *Умеће родитељства*. Београд: Креативни центар.
- Чудина-Обрадовић, М., Обрадовић, Ј. (2003). Потпора родитељству: Изазови и могућности. *Ревииа за социјалну политику*, 1, 45-68.

допунска:

- Бодрошки-Спариосу, Б. (2010). *Поступци родитеља у васпитању деце и њихов међугенерациски трансфер*. Београд: Универзитет у Београду, Филозофски факултет.
- Милић, И. (2007). *Родитељство у породици са адолесцентом: фактори квалитета*. Београд: Задужбина Андрејевић.
- Ginott, Н. G. (2005). *Између родитеља и дјетета*. Загреб: Остварење.

Теорија васпитања 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са педагошким доктринама и теоријама; заснованост теорије васпитања на достигнућима сродних наука; анализа и интерпретација процеса и динамизма у васпитно-образовном раду и практична примена педагошко-психолошких сазнања, појмова и теорија у различитим врстама вежбања; посматрање, проучавање и анализа васпитне праксе и повезивање са теоријом васпитања; разрада циља и задатака васпитања; анализа улоге васпитних подручја у васпитно-образовним садржајима и програмима рада.

Исход предмета

Оспособити студенте за уочавање ограничења, предности и недостатака појединих компоненти васпитања у реализацији циља и задатака васпитања; упознавање студената са могућностима примене научних сазнања из теорије васпитања, пре свега у педагошком раду; проучавање основних законодавно-правних, школских прописа и докумената са становишта циља и задатака васпитања, посматрање, проучавање и анализа васпитне праксе у школама и повезивање са теоријом васпитања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теорија васпитања у систему педагошких дисциплина, Предмет теорије васпитања, Педагогија прошлости и савремености на раскршћу; Анализа васпитног процеса, Концепцијске, теоријске и функционалне основе васпитног рада, Васпитни рад – појам, врсте и значај, Основе васпитног рада, Фактори васпитног рада, Психофизичке особености деце основношколског узраста; Методичка питања васпитања многострано развијене личности; Погледи педагога, психолога и социолога на структуру и развој личности, Личност као био-психолошко биће у процесу васпитања; Различите схватања циља васпитања, Циљ и задаци васпитања у савременом друштву, Проблеми разраде циља и задатака васпитања, Таксономије васпитних задатака, Проблем и могућност утврђивања и извођења општих принципа, метода, средстава и фактора васпитања, Конкретизација принципа и метода васпитања.

Литература

обавезна: Грандић, Р (2006). *Глобализација и образовање – избор текстова*. Нови Сад: СПДВ. *Европска димензија у образовању* (1997). Београд: Министарство просвете и спорта. Сузић, Н. (2005). *Педагогија за 21.век*, Бања Лука: ТТ Центар; Шарановић-Божановић, Н. (1995). О основним проблемима савремених теорија васпитања. *Иновације у настави*. бр. 2., 76-80; Шмит, В. (1985). *Анализа васпитног процеса*. Осигењ: Педагошки факултет.

Допунска: Грандић, Р. (1990). Теорија васпитања у систему педагошких дисциплина. У: Студијски програм у СР Србији. Зборник института за педагогију. бр. 8. 49-55; Де Ландшир, В. (1986). *Дефинисање циљева образовања и васпитања*. Београд: Завод за унапређивања васпитања и образовања града Београда.

Савремене педагошке школе и правци 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета Упознавање студената са реформним струјањима у педагогији на прелазу из 19. у 20. век; Упознавање студената са радом најутицајнијих образовних теоретичара и практичара с краја 19. и почетка 20. века; Оспособљавање студената за критичко сагледавање и процењивање реформних струјања у педагогији; Оспособљавање студената за самостално суђење и закључивање и аргументовану одбрану властитих погледа и ставова.

Исход предмета Познавање и разумевање узрока настанка реформних педагошких праваца с краја 19. и почетка 20. века; Познавање и разумевање суштинских поставки индивидуалних и социјалних образовних концепција; Разумевање утицаја реформних струјања у педагогији на трендове у образовању; Оспособљеност за критичко сагледавање и процењивање реформних струјања у педагогији.

Садржај предмета *Теоријска настава* Критика хербартијанства као основе реформних праваца и покрета у педагогији крајем 19. и почетком 20. века; Педагошки правци и покрети на прелазу из 19. у 20. век: покушаји класификације; Педагогија Лава Николајевича Толстоја; Педагошка схватања Елен Кеј; Педагошка концепција Марије Монтесори; Педагогија Џона Дјуија; Индивидуална педагогија: педоцентризам, теорије слободног васпитања; Функционална педагогија; Социјална педагогија; Педагогија радне школе; Културна педагогија; Експериментална педагогија; Активна школа: Феријер; Школа по мери; Валдорфске школе; Френеова педагошка концепција; Слободна школа Самерхил; Јена-план; Манхајмски систем; Далтон-план; Винетка план; Кључни доприноси и актуелност реформне педагогије.

Вежбе Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложеној или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература *Обавезна литература*: 1. Milutinović, J. (2008). *Ciljevi obrazovanja i učenja u svetlu dominantnih teorija vaspitanja 20. veka*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; 2. Поткоњак, Н. (2003). *XX век - ни „век детета“ ни век педагогије: има наде ... XXI век*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Бања Лука: Педагошко друштво Републике Српске. *Допунска литература*: 1. Милутиновић, Ј. (1998). Слободно васпитање као правац у педагогији. *Педагошка стварност*, 44(9-10), 767-782; 2. Milutinović, J. (2009). Dalton plan – koncepcija i modifikacija. *Pedagogija*, 64(1), 23–34.

Школска педагогија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

упознати студенте са предметом и подручјима изучавања школске педагогије, теоријом и праксом;

упознати студенте са иновативним школским моделима; оспособити студенте за стваралачко и компетентно процењивање и унапређивање васпитно-образовног рада у школи.

Исход предмета

знања о развоју, функцијама и аспектима школе као репрезента институционалног васпитања; способности и компетенције за истраживање педагошких појава и процеса у школи; познавање функционисања школе и компетенције за њено стално мењање и иновирање, редифинисање и редизајнирање према “ школи по мери ученика”.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава:Вежбе

- Школска педагогија као део науке о васпитању, структура школске педагогије. Социјални аспекти школске педагогије, истраживачке и процењивачке методе, задаци на интеграцији теорије и праксе у школи и настави. -Криза школе данас - Радикална критика школе. Реформе школе. Инклузивна школа (ИОП).

-Аспекти школе - Програмско-садржајни. Педагошко-дидактички. Социјално-психолошки.

-Организација живота и рада у школи - Програмско-садржајна структура и организација школе. Друштвена функција школе, аутономија и границе школе, школа и увођење у перманентно образовање и самообразовање.

-Васпитна функција школе - Програмски садржаји. Ваннаставне и ваншколске активности. Остале делатности школе са наглашеним васпитним деловањем. Школа и друштвена средина – педагошка релевантност. Партнерски однос родитеља и школе. Културно-јавна делатност школе у заједници.

-Приступ теорији и пракси руковођења и управљања у школи (менаџмент школе) - Менаџерски, партнерски и тимски рад. Управљање школским курикулумом. Стратегија промена – носиоци промена. Фазе модела сарадничког управљања школом. Унапређивање васпитно-образовног рада.

Литература: Уџбеници школске педагогије – избор.

Костовић, С., Ољача, М. (2012): Педагог и педагошке димензије менаџмента, Нови Сад: Филозофски факултет.

Костовић, С., Зуковић, С., Боровица, Т. (2011): Инклузивно образовање и школски контекст, *Настава и васпитање*, бр. 3, 406-418, Београд: педагошко друштво Србије.

Пужевски, В. (2002): Према школи отворених врата, Загреб: Наклада Слaп.

Гласер, В. (1999): Квалитетна школа, Загреб: Едука.

Стол, Л., Финк, Р.(2000): Мењајмо наше школе, Загреб:Едука.

Педагошка психологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

- а) Упознавање студената са психолошким законитостима које стоје у основи успешног учења и подучавања;
- б) Оспособљавање студената за примену и имплементацију психолошких сазнања у педагошком раду

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- примени сазнања из психологије учења и образовања како би повећао ефикасност педагошких интервенција
- сарађује са школском психолошком службом у изради и реализацији плана индивидуалних и групних психолошких интервенција у образовању и васпитању

Садржај предмета

Теоријска настава

Когнитивне способности као детерминанте школског постигнућа: проблеми дефинисања интелигенције, контекстуалистичке и нове концепције интелигенције и њихове импликације на процес образовања, пробели мерења интелигенције; Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; Саморегулисано учење; Метакогниција; Релације особина личности и школског постигнућа; Зрелост за школу: елементи зрелости, детерминанте зрелости за школу; процена зрелости за школу; Димензиони модели васпитања и њихове импликације на развој личности; Тешкоће у учењу: дислексија, дисграфија, акалкулија, хиперактивност; Bullying и вршњачко насиље у школском контексту; Психометријски приступ проблемима оцењивања знања ученика.

Практична настава: Вежбе

Дискусија о садржајима теоријске наставе, сагледавања и проналажења начина примене теоријских знања у наставној пракси, експериментална демонстрација психолошких концепата

Литература

- Vlasta Vizek-Vlahović, Majda Rijavec, Vesna Vlahović-Štetić, Dubravka Miljković (2003). *Psihologija obrazovanja*, IEP: VERN, Zagreb,
- Grgin, T. (2004). *Edukacijska psihologija*, Naklada „Slap“, Jastrebarsko
- „Психологија у настави“ – Зборник 4 Савез друштава психолога Србије, Београд, 1984.
- Антропова, М. В., Коцељева, М.М. (1983). *Психофизиолошка зрелост деце*, Завод за уџбенике и наставна средства
- Gardner, H., Kornhaber, M.L. Wake, W.K. (1999). *Inteligencija - različita gledišta*. Jastrebarsko: Naklada Slap

Национална историја педагогије 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Сагледавање континуитета развоја педагошке теорије и праксе у Срба

Исход предмета

Овладавање чињеницама и тенденцијама континуираног развоја националне педагогије и систематизовање педагошко-историјских података у вези са историјским развојем српске педагогије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Развој школа у Срба и педагошке мисли српских педагога до 1914. године; Систем школа и педагошка мисао у Југославији између два светска рата; Развој просвете и школства у Срба након Другог светског рата.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Прорађивање литературе српских битних педагошких мислилаца и критичке расправе

Литература

Споменица учитељске школе у Сомбору(1778-1953)(1953), Учитељска школа, Сомбор

Петровић К. (1951): *Историја Карловачке гимназије*, Матица српска, Нови Сад

- *изворна дела српских педагошких класика* (Доситеј, Поповић, Бакић, Миодраговић, Аџић, Ракић и други)

Теорија васпитања 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са педагошким доктринама и теоријама; заснованост теорије васпитања на достигнућима сродних наука; анализа и интерпретација процеса и динамизма у васпитно-образовном раду и практична примена педагошко-психолошких сазнања, појмова и теорија у различитим врстама вежбања; посматрање, проучавање и анализа васпитне праксе и повезивање са теоријом васпитања; разрада циља и задатака васпитања; анализа улоге васпитних подручја у васпитно-образовним садржајима и програмима рада.

Исход предмета

Оспособити студенте за уочавање ограничења, предности и недостатака појединих компоненти васпитања у реализацији циља и задатака васпитања; упознавање студената са могућностима примене научних сазнања из теорије васпитања, пре свега у педагошком раду; проучавање основних законодавно-правних, школских прописа и докумената са становишта циља и задатака васпитања, посматрање, проучавање и анализа васпитне праксе у школама и повезивање са теоријом васпитања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Компоненте или стране васпитања – појам и подела; Међусобна условљеност и повезаност компоненти васпитања, Теорије и теоријски приступи проучавању појединих компоненти васпитања; Допринос педагошких праваца проучавању компоненти васпитања; Физичко васпитање; Интелектуално васпитање; Друштвено-морално васпитање; Хуманизација односа међу половима; Естетско васпитање; Радно и професионално образовање.

Литература

обавезна: Грандић, Р (2001). *Теорија физичког васпитања*. Нови Сад: СПДВ; Грандић, Р., Гајић, О. (2001). *Теорије интелектуалног васпитања*. Нови Сад: СПДВ; Грандић, Р., Кнежевић-Флорић, О., Милутиновић, Ј. (2004). *Радно и професионално образовање – избор текстова*. Нови Сад: СПДВ; Грандић, Р., Милутиновић, Ј., Кнежевић-Флорић, О., (2004). *Сексуалност и односи међу половима – избор текстова*. Нови Сад: СПДВ, Вршац: ВШОВ; Ђорђевић, Ј. (2002). *Морално васпитање – теорија и пракса*. Нови Сад: СПДВ, Вршац: ВШОВ; Грандић, Р. (2001). *Прилози естетском васпитању*. Нови Сад: СПДВ;

допунска: Берковић, Л. (1989). *Теоријске основе физичке културе*. Нови Сад: Факултет физичке културе; Котуровић, Љ., Јерчевић, Д. (1993). *Корективна гимнастика*. Београд: МБ Спорт; Грандић, Р. (2006). *Глобализација и људска права – избор текстова*. Нови Сад: СПДВ; Узелац, М. (1999). *Естетика*. Нови Сад: Академија уметности; Крњајић, С. (1990). *Дечја пријатељства*. Београд: Просвета; Миочиновић, Љ. (2004). *Морални развој и морално васпитање*. Београд: Институт за педагошка истраживања; Миочиновић, Љ. (2002). *Пијажеова теорија интелектуалног развоја*. Београд: Институт за педагошка истраживања.

Савремене педагошке школе и правци 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета Упознавање студената са различитим теоријским оријентацијама у педагогији; Оспособљавање студената за критичку анализу релевантних теорија и праваца педагошког мишљења; Упознавање студената са теоријским оквирима савремених тенденција у развоју школских система европских земаља и циљевима образовања; Оспособљавање студената за самостално суђење и закључивање и аргументовану одбрану властитих погледа и ставова.

Исход предмета Познавање филозофских (епистемолошких, аксиолошких), друштвено-политичких, идеолошких и психолошких основа образовних концепција; Разумевање и интерпретирање релевантних теорија и праваца педагошког мишљења и уочавање релација између теоријских приступа у образовању и учioniчке праксе; Разумевање теоријских оквира савремених тенденција у развоју школских система европских земаља; Оспособљеност студената за критичко разматрање теоријских оквира педагошке плуралистичке сцене и циљева образовања; Оспособљеност за истраживачки рад у овој области.

Садржај предмета *Теоријска настава* Филозофско-антрополошке, психолошке, социолошке и идеолошке димензије различитих теоријских приступа у образовању; Реализам и образовање; Неотомизам; Идеализам и образовање; Перенијализам; Есенцијализам; Либерално образовање; Функционалистичка (инструменталистичка) образовна концепција; Романтичарска традиција у образовању; Прагматизам и прогресивизам; Реконструкционистичка образовна филозофија; Егзистенцијализам и образовање; Феноменологија и образовање; Хуманистичка концепција образовања; Теорије де-школовања и критичка педагогија; Марксизам (неомарксизам) и образовање; Постмодернизам и образовање; Конструктивистичка педагогија; Циљеви образовања у контексту нових реалности; Кључни доприноси различитих теоријских приступа у образовању друге половине 20. века – ка плурализму теоријских приступа.

Вежбе Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература *Обавезна литература*: 1. Milutinović, J. (2008). *Ciljevi obrazovanja i učenja u svetlu dominantnih teorija vaspitanja 20. veka*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; 2. Milutinović, J. (2009). Progresivizam u obrazovanju: teorija i praksa. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 41(2), 264–283. *Допунска литература*: 1. Savićević, D. M. (2002). *Filozofski osnovi andragogije*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Filozofski fakultet, Institut za pedagogiju i andragogiju; 2. Милутиновић, Ј. (2009). Класично образовање: теорија и пракса. *Педагошка стварност*, 55(7-8), 686–699. 3. Милутиновић, Ј. (2012). Образовање у глобалној ери: индивидуални и/или социјални циљеви образовања. *Педагошка стварност*, 58(4), 625-637.

Школска педагогија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: положен испит из Школске педагогије 1

Циљ предмета

упознати студенте са предметом и подручјима изучавања школске педагогије, теоријом и праксом;

упознати студенте са иновативним школским моделима; оспособити студенте за стваралачко и компетентно процењивање и унапређивање васпитно-образовног рада у школи.

Исход предмета

знања о развоју, функцијама и аспектима школе као репрезента институционалног васпитања; способности и компетенције за истраживање педагошких појава и процеса у школи; познавање функционисања школе и компетенције за њено стално мењање и иновирање, редефинисање и редизајнирање према “ школи по мери ученика”.

Садржај предмета

Теоријска настава

-Развојно-педагошка делатност у школи.

-Наставници – конститутивни појам школске педагогије. Значај педагошке функције наставника. Наставници као истраживачи (акционо истраживање). Релевантни приступи улогама и функцијама наставника. Оцењивање наставника.

-Ученик- Развојне карактеристике деце школског узраста. Развој деце са тешкоћама у развоју. Индивидуалност, креативност, радозналост у школи. Нови циљеви учења и образовања. Даровити ученици у школском контексту. Стратегије стваралачког рада.

-Разред- Структура, формирање, школски разред-одељење као социјални оквир. Разредно-наставна клима, разред као социјални систем, социјално-когнитивна концепција наставно-разредне климе. Постизање циљева и задатака наставе, развој мотивације за учење.

Литература

Гласер, В. (1999): Квалитетна школа, Загреб: Едука.

Гордон Т. (1998): Како бити успешан наставник, Београд: Креативни Центар.

Костовић, С. (2005): Васпитни стил наставника, Нови Сад: Филозофски факултет.

Шмит, В.Х.О.(1999): Развој детета- биолошки, културолошки и васпитни оквир проучавања, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Хавелка, Н. (2000): Ученик и наставник у образовном процесу, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Педагошко-методички практикум 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

- сагледавање општег функционисања школе као институције (законска основа, организација, структура, проблеми и тд.);
- упознавање и разумевање програмске и организационе структуре школе;
- упознавање и разумевање специфичности различитих модела и различитих врста школе;
- компаративна анализа различитих модела школског функционисања, код нас и у другим земљама.

Исход предмета

- оспособљеност за примену аналитичког приступа у сагледавању функционисања школе као институције и школског система;
- оспособљеност за самосталну анализу динамике рада школе и специфичности различитих модела школе ;
- оспособљеност за препознавање различитих могућности унапређивања васпитања и образовања у институционалном контексту кроз повезивање са различитим институцијама формално, неформалног и информалног образовања;
- компаративни приступ у анализи различитих модела школског функционисања код нас и у другим друштвима.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Основни елементи школског система; Школа као институција; Програмско- организациона структура школе (редовна, изборна и факултативна настава и ваннаставне активности); Управљање и руковођење школом; Рад стручних органа школе и школска документација; Различите врсте школе (основне и средње школе, гимназије, средње стручне, специјалне и специјализоване школе) и различити модели функционисања школе (инклузивне школе, "Школе без насиља", "интегративна настава"); Модели "отворене школе" и сарадња школе и локалне средине; Приватна иницијатива у институционалном образовању.

Литература

Попадић, Д. (2009): *Насиље у школама*, Београд: Институт за психологију, UNICEF.

Хрњица, С. и сарадници (2007): *Школа по мери детета, Приручник за рад са ученицима редовне школе који имају тешкоће у развоју*, Београд: Институт за психологију Филозофског факултета, Save the Children UK- Program za Srbiju.

Стратегија развоја образовања у Републици Србији до 2020. године (2012): Влада Републике Србије, Министарство просвете и науке.

Дидактика 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

- Стицање темељних знања о категоријалним дидактичким појмовима и релевантним теоријама кроз критичко-историјски приступ и откривање њихове повезаности са наставном праксом; - Развијање критичког мишљења и способности студената за решавање професионалних дидактичких проблема; -Оспособљавање за примену и верификацију знања у пракси.

Исход предмета

По завршетку предмета студенти ће:

-Владати категоријалним дидактичким појмовима и разумети дидактичке идеје преко њиховог транспоновања у наставну праксу; -Бити оспособљени за критички и стваралачки приступ дидактичкој теорији и наставној пракси, као и за компетентно решавање проблема из датог дидактичког домена; -Имати квалитетну основу за даље образовање.

Садржај предмета

Теоријска настава

Развој дидактичке мисли и конституисање дидактике као педагошке науке. Дидактика у систему педагошких наука. Плурализам дидактичких теорија и структура савремене дидактике. Дидактички закони, принципи и правила. Специфичности теоријских и емпиријских истраживања у дидактици. Категоријални дидактички појмови. Образовање-поучавање-учење-настава. Структура наставе: основе (гносеолошка, психолошка, материјално-техничка, дидактичко-методичка), димензије (образовна и васпитна), активности (поучавање и учење), компоненте (припремање, усвајање нових наставних садржаја, понављање, вежбање, оцењивање), чиниоци (дидактички троугао, четвороугао, петоугао), елементи (циљеви и задаци, методе, облици, средства, објекти) наставе. Савремени уџбеник. Планирање и припремање наставника за наставу. Наставна комуникација: наставни стил наставника и стил учења ученика.

Литература:

- Универзитетски уџбеници дидактике на српском и на страним језицима (по избору студанта)
- Кркљуш, С. (1998). *Дидактички диспут*. М.Ђукић (Прир.), Н.Сад: СПД Војводине.
- Meyer, H. (2002). *Didaktika razredne kvaе*, Zagreb: Eduka.
- *Савремени основношколски уџбеник*. (2001). Б.Требјешанин и Д.Лазаревић (Прир.), Београд: Завод за уџбенике, Београд
- *Сазнавање и настава*. (1995). С. Крњајић (Ур.), Београд: ИПИ и Просвета.

-допунска:

- Ђукић, М. (2003). *Дидактичке иновације као изазов и избор*, Н.Сад: СПД Војводине.
- Хавелка, Н.(2000). *Ученик и наставник у образовном процесу*, Београд: Завод за издавање уџбеника и наставна средства.
- Šimleša, P. (1980). *Izabrana pedagoška dela*, Osjek: Pedagoški fakultet.

Андрагогија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање студената са филозофским, социолошким и психолошким специфичностима и одређењима процеса учења одраслих и развој њихових компетенција неопходних за креирање концепција, планирање, организовање и евалуирање формалног или неформалног процеса учења, развоја и усавршавања одраслих са којима раде и сарађују у различитим институционалним и ванинституционалним образовно-културним институцијама

Исход предмета: Способност креирања програма формалног или неформалног процеса учења, развоја и усавршавања одраслих, са којима педагози раде у васпитно-образовним институцијама.

Садржај предмета:

Теоријска настава: Психолошке основе учења и образовања одраслих; Приступи развоју одраслих; Групна динамика и учење одраслих; Бихејвиористички приступ образовању одраслих; Концепти саморазвоја и самообразовања одраслих; Психоаналитички приступи образовању одраслих; Сазнајно-развојни приступи образовању одраслих; Стили учења и образовање одраслих; Развој критичке свести код одраслих; Узрасни ступњеви и фазе у животу одраслих; Емотивно-мотивационе особине одраслих; Социјалне особине одраслих; Карактеристике личности и ставови одраслих према образовању; Теорије зрелости личности: биолошке, психолошке, социо-антрополошке; Животна ситуација одраслих и њен утицај на успех у процесу учења.

Практична настава: Анализа и дискусија садржаја појмова везаних за учење и образовање одраслих (даље образовање, континуирано образовање, перманентно образовање, самообразовање, саморазвој и сл.); Операционализација циљева и задатака образовања одраслих; Компаративна анализа циљева образовања одраслих у Европским образовним системима.

Литература: Деспотовић, М. (1997). *Знање и критичко мишљење у одраслом добу*, Београд: Филозофски факултет; Медић, С. (1993). *Образовање и социјализација одраслих*. Београд: Филозофски факултет, Андрагошка библиотека; Ољача, М. (1997). *Андрагогија*. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду; Савићевић, Д. (2004). *Учење и старење*. Београд: Филозофски факултет, Институт за педагогију и андрагогију; Косановић, М., Боровица, Т., Ђерманов, Ј. (2011). *Experiential learning as the integrational factor of formal, non-formal and informal education*. In Gajić, O. (Ed.), *The quality of education system in Serbia from European perspective: proceedings of papers*. (pp.247-259). Filozofski fakultet Novi Sad: Budisava KrimeL.

Методологија педагошких истраживања са статистиком 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: увођење студената у логичке форме педагошког мишљења и теорију педагошких истраживања, оспособљавање за самостално одређивање епистемолошких претпоставки нацрта педагошко-истраживачког рада, разумевање суштине методолошког плурализма и парадигматских разлика у приступима истраживању неопходних за избор нацрта, метода и осталих елемената квалитативног и емпиријског педагошког истраживања.

Исход предмета: оспособљеност за критичко разумевање и одређење у односу на методолошке приступе у истраживању педагошких појава и проблема као и оспособљеност за разумевање основних педагошких концепција и њихових веза са научно-теоријским и метатеоријским концепцијама методологије педагогије.

Садржај предмета

Теоријска настава: Основна појмовна одређења: одређење науке, гносеолошке основе науке, епистемолошке карактеристике, одређење методологије педагошких истраживања, научно истраживање; Метанаучне основе педагогије и методологија у структури метанауке; Квантитативна и квалитативна парадигма; Нови истраживачки приступи; Концепти триангулације; Научно знање у педагогији (теорије о знању, врсте и својства знања, схватања о изворима и стицању знања); Врсте педагошких истраживања (квалитативна и емпиријска истраживања); Методе педагошких истраживања; Технике и инструменти у педагошким истраживањима; Мерење у педагогији; Метријске карактеристике инструмената у педагошким истраживањима.

Практична настава: скице за дискусију у писаној форми за сваку тему; семинарски рад на слободно изабрану тему везану за програмске садржаје; конструисање истраживачких инструмената.

Литература:

Банђур, В, Поткоњак, Н.(2000). *Педагошка методологија*. Београд: Учитељски факултет.

Јовановић, Б, Кнежевић-Флорић, О. (2007). *Основе методологије педагошких истраживања са статистиком*. Јагодина: Педагошки факултет.

Кнежевић Флорић, О., Нинковић, С. (2012). *Хоризонти истраживања у образовању*. Нови Сад: Филозофски факултет.

Стојнов, Д. (2005). *Од психологије личности ка психологији особа*. Београд: Центер.

Образовна технологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са темељним сазнањима и кључним питањима образовне технологије;
Упознавање студената са могућностима примене научних сазнања ив ове области, пре свега у педагошком раду;

Упознавање студената са проблемима вредновања у педагошком раду;

Оспособљавање студената за подстицање учесника у васпитно образовном раду за примену образовне технологије.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Познаје и разуме научна сазнања из области образовне технологије неопходне за ефикасне педагошке интервенције
- Даје смернице и упутства учесницима у педагошком раду за одговарајућа наставна средства и наставну технику
- Обучава наставнике за адекватну примену образовне технологије

Садржај предмета

Теоријска настава

Техничке и технолошке основе образовне технологије; Појам и суштина образовне технологије; Дидактика и образовна технологија; Педагошке основе савремене образовне технологије; Функција и смисао примене образовних медија; Објашњење наставног процеса и процеса учења из угла теорије информација; Врсте наставних технологија; Улога наставника у савременој образовној технологији – улога и функција наставника у организацији наставе уз примену мултимедијске информационе технологије; Образовна технологија и мењање положаја ученика; Образовна технологија и промене у садржајима образовања; Образовна технологија и промене у организацији образовања; Образовна технологија и промене метода и средстава образовања; наставна средства и извори знања; Удџбеник као образовни медиј и извор знања; ; Компјутер у образовању и настави; Е-учење; Интернет у образовању.

Практична настава

Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, израда и презентација семинарског рада, вежбе, други облици наставе, студијски истраживачки рад

Литература

- **обавезна:** Даниловић, М. (1996), Савремена образовна технологија, Београд: ИПИ; Мијановић, Н., (2002), Образовна технологија, Подгорица: Обод ДД Цетиње; Росић, В. (2000), Наставник и савремена образовна технологија, Ријека: Филозофски факултет

- **допунска:** Богнар, Л. Матијевић, Л. (2002), Дидактика, Загреб: Школска књига; Даниловић, М, (1993), Значај, улога и могућности нове образовне технологије у реализацији образовног процеса, Београд: Педагошки институт, 25; Даниловић, М. (1998), Технологија учења и наставе, Зрењанин: Технички факултет "Михајло Пупин", и Београд: ИПИ; Мандић, Д., (2010), Интернет технологија, београд: Чигоја Штамп

Теорије и методике наставе

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

- Упознавање теоријских основа методике и њених релација са кореспондирајућим наукама; - Упознавање телеолошких димензија методике и примена таксономија; Пројектовање и моделовање методолошких нацрта у методичким истраживањима; - Примена стечених теоријских методичких знања у васпитно-образовној пракси;

Исход предмета

- Студенти ће познавати различите нивое методике по вертикали (макро, мецо и микрометодика) те промишљати релације од метатеоријског нивоа до практичне примене;

- Познавање различите моделе односа теорије и праксе у методици;

- Разумеће методолошко утемељење методика и биће припремљени за научно-истраживачки рад на подручју методике наставе појединих предмета у циљу развоја васпитно-образовне праксе.

Садржај предмета

Теоријска настава: Теоријско заснивање методике; Методика као интердисциплинарна, педагошка и аутономна научна дисциплина; -Предметно-методолошка повезаност методика разредне наставе с педагошким дисциплинама и другим релевантним наукама и уметничким подручјима; - Методика међу кореспондирајућим наукама – темељни појмови и основне релације;- Гносеолошко-логичке карактеристике наставног предмета; Основне карактеристике процеса сазнавања у настави предмета; Специфична логичка природа појмова, закона, теорија, принципа и др. -Појам и предмет методике наставног предмета; Однос методичке теорије и наставне праксе; Методика као самосвојно средиште наставне теорије и праксе; Педагогизација и сцијентизација садржаја разредне наставе (теорија курикулума);- Језгровно курикуларна методика као оријентацијски оквир за све методике; Од курикулума до методичких система;- Методолошко утемељење методика разредне наставе; Методичка истраживања у настави; - Критичка евалуација циља и задатака разредне наставе (методичка телеологија); Таксономија – посебни циљеви и задаци наставе; -Методичка организација поучавања и учења;Иновативни модели рада у настави;

Литература

-обавезна- Гајић, О. (2005). Рефлексије о евалуацији васпитно-образовног процеса (35-52), *Зборник Одсека за педагогију*. Нови Сад: Филозофски факултет, 19. - Лазаревић, Ж. (уред.) (1995). *Методика – научна и наставна дисциплина*. Јагодина: Учитељски факултет. - Meyer, H. (2002). *Didaktika razredne kvake: rasprave o didaktici, metodici i razvoju škole*. Zagreb: Educa. - Terhart, E. (2001). *Metode poučavanja i učenja: uvod u probleme metodičke organizacije poučavanja i učenja*, Zagreb: Educa.

допунска: - Гајић, О. (1998). Таксономијски приступ реализацији иновираних садржаја у основној школи (51-65), *Зборник Одсека за педагогију*. Нови Сад: Филозофски факултет, 13.

- Грандић, Р.- Гајић, О. (2001). *Теорије интелектуалног васпитања*, Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.

Дидактика 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит из предмета Дидактика 1

Циљ предмета

-Стицање темељних знања о структури и структурним елементима наставе као специфичног дидактичког система; -Усвајање савремених дидактичких објашњења о перспективама развоја дидактичке мисли са становишта иновативних облика организације наставе (образовање у настави и изван наставе). -Развијање критичког мишљења и способности студената за решавање професионалних дидактичких проблема; -Оспособљавање за примену и верификацију знања у пракси.

Исход предмета

По завршетку предмета студенти ће:

-Владати категоријалним дидактичким појмовима и разумети дидактичке идеје преко њиховог транспоновања у наставну праксу; -Бити оспособљени за критички и стваралачки приступ дидактичкој теорији и наставној пракси, као и за компетентно решавање проблема из датог дидактичког домена; -Имати квалитетну основу за даље образовање.

Садржај предмета

Настава као систем (дефиниција и класификација). Традиционални наставни системи. Критика предметно-разредно-часовног система. Теоријско-историјски приступ у објашњењу васпитности наставе. Појам развијајуће наставе. Активност ученика и наставника у настави. Диференцијација и индивидуализација наставе. Савремени наставни системи (дефиниција, класификација). Егземпларна настава. Програмирана настава и настава уз помоћ компјутера. Проблемска настава и настава путем открића. Од вођеног до самоусмереног учења. Самообразовање као дидактички проблем. Перспективе развоја дидактике са становишта иновативних облика организације наставе (образовање у настави и изван наставе).

Литература:

- Универзитетски уџбеници дидактике на српском и на страним језицима (по избору студанта)
- Ђукић, М. (1995). *Дидактички чиниоци индивидуализоване наставе*. Н. Сад: Филозофски факултет.
- Ђукић, М. (2003). *Дидактичке иновације као изазов и избор*. Н.Сад: СПД Војводине.
- Ланда, Л.Н. (1974). *Кибернетика и педагогија*. Београд: БИГЗ.
- Сузић, Н. и др. (1999). *Интерактивно учење*. Бања Лука: Министарство просвјете РС и УНИЦЕФ
- Terhart, E. (2001). *Metode poučavanja i učenja*. Загреб: Едука.

-допунска:

- Bruner J. S. (2000). *Kultura obrazovanja*. Загреб: Едука.
- Ивић, И. Пешикан, А. Кијевчанин, С.(2001). *Активно учење/настава*. Београд: Институт за психологију.
- Квашев, Р. (1977). *Моделовање процеса учења*. Београд: Просвета.
- Хентиг Х. (1997). *Хумана школа*. Загреб: Едука.

Андрагогија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање студената са савременим системима образовања одраслих у Европи и развој способности за креирање концепција различитих програма образовања, развоја и усавршавања одраслих. Овладавање стратегијама испитивања образовних потреба код одраслих, планирања, организације, реализације и евалуације програма образовања и развоја одраслих

Исход предмета: Знање студента о развојним оријентацијама и концепцијама образовања одраслих у Европи. Знање и развијене вештине практичне израде инструмената за испитивање образовних потреба одраслих, израде плана образовања имајући у виду све елементе плана: постављање циљева, операционализације тих циљева, креирање и усклађивање задатака образовања одраслих, избор критеријума за идентификацију метода и облика рада са одраслима, креирање структуре и динамике пројекта учења одраслих и на крају креирање и примену инструмената за евалуацију остварених резултата

Садржај предмета:

Теоријска настава: Филозофска заснованост образовања одраслих; Савремени системи образовања одраслих у свету и у Европи; Андрагогија као системска наука; Перманентно образовање; Друштвене детерминанте савременог образовања одраслих; Епистемолошка суштина андрагошког процеса: искуство, теорија и рад; Принципи андрагошког рада са одраслима; Едукативна технологија у учењу одраслих; Комуникација у андрагошким процесима, Андрагошки циклус као методички спецификум образовања одраслих; Истраживање образовних потреба одраслих; Планирање образовања одраслих; Програмирање садржаја и креирање курикулума за образовање одраслих; Непосредна припрема и организација андрагошких процеса; Вредновање и праћење остваривања андрагошких резултата.

Практична настава: Израда инструмената за истраживање образовних потреба; Израда плана једног пројекта учења одраслих (пројекат учења се односи на 7-часовни рад одраслог на неком образовном задатку); Израда инструментата за праћење и евалуацију, и самоевалуацију процеса учења одраслих.

Литература: Oljača, M. (2005). *Self koncept i samorazvoj*. Novi Sad, Filozofski fakultet, Odsek za pedagogiju; Readers, P. (2003). *Interaktivna nastava, Dinamika efikasnog učenja i nastave*. Beograd: Filozofski fakultet; Пејатовић, А. (1994). *Вредносне оријентације и образовне потребе одраслих*. Београд: Филозофски факултет; Савићевић, Д. (1992). *Природа и карактеристике интереса у андрагогији*. Београд: Филозофски факултет; Савићевић, Д. (2002). *Филозофске основе андрагогије*. Београд: Филозофски факултет, Андрагошка библиотека.

Методологија педагошких истраживања са статистиком 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: положена Методологија педагошких истраживања са статистиком 1

Циљ предмета: оспособљавање студената за пројектовање и реализацију педагошко-истраживачког рада као и самосталну примену поступака дескриптивне статистике и статистичког закључивања.

Исход предмета : оспособљеност за самосталну израду пројекта за педагошко истраживање и израду инструментарија за њега, оспособљеност за самосталну статистичку обраду података и интерпретацију добијених резултата истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава: О педагошком истраживању (суштина, врсте, функције, структура); Нацрти истраживања; Емпиријско истраживање (идентификовање и одређивање предмета и проблема истраживања, одређивање циљева, постављање хипотеза, дефинисање научних израза, извођење последица из хипотеза); Пројектовање педагошких истраживања (идејни, студијски и технички пројекат); Смисао и начини мерења педагошких појава; Узорковање у истраживању; Инструменти истраживања: врсте, израда, примена; Израда студијског пројекта педагошког истраживања.

Практична настава: Основни појмови педагошке статистике; Сређивање и приказивање података

(графичко и нумеричко); Мере просека; Мере варијабилности; Мере корелације; Перценти и перцентил-

ни рангови; Нормална дистрибуција; Поузданост статистичких мера; Параметријски и непараметријски тестови; Утврђивање метријских карактеристика инструмената; Примена SPSS пакета за обраду података.

Литература :

Андриловић, В. (2004). *Методе и технике истраживања у психологији одгоја и образовања*. Загреб:

Школска књига.

Гојков, Г., Кундачина, М. (2002). *Збирка решених задатака из педагошке статистике*. Вршац: ВШОВ.

Јовановић, Б, Кнежевић-Флорић, О. (2007). *Основе методологије педагошких истраживања са статистиком*. Јагодина: Педагошки факултет.

Кнежевић Флорић, О., Нинковић, С. (2012). *Хоризонти истраживања у образовању*. Нови Сад: Филозофски

факултет.

Основе социјалне педагогије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: упознавање студената са предметом, појмовима и подручјима деловања социјалне педаго-

гије, оспособљавање за разумевање социјалне условљености педагошких појава као и упознавање студената

са активним и пасивним поремећајима у социјалном понашању младих, њиховом превенцијом и третманом.

Исход предмета : разумевање појмова, појава и начела социјалне педагогије као педагошке дисциплине, овладаност компетенцијама за превенцију, препознавање, анализу и могући третман поремећаја у социјалном понашању младих у педагошком окружењу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Место социјалне педагогије у систему педагошких дисциплина (предмет, садржај, подручја деловања, методологија рада); Социјална природа васпитања и мобилност појединца у структури друштва; Социјални облици и појаве васпитног деловања у породици, школи, локалној заједници слободном времену, групи вршњака и јавним установама; Поремећаји у социјалном понашању младих; Педагошка виктимологија: преоптерећеност ученика, школске фобије, изостајање са наставе, насиље, агресивност – узроци, последице, превенција, третман; Болести зависности и млади: врсте, препознавање, поступци педагошке превенције; О педагошким програмима превенције: стратегија, структура, мобилизација ресурса, реализација.

Практична настава: скице за дискусију у писаној форми за сваку тему; презентација писмене вежбе на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје.

У реализацији практичне наставе активно учествују студенти уз менторско вођење наставника; наставне стратегије, методе и поступци односе се на проблемско излагање, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења.

Литература :

Јевтић, Б., Кнежевић Флорић, О. (2011). *Изазови социјалнопедагошке делатности*. Ниш : Филозофски

факултет.

Кнежевић-Флорић, О. (2007). *Основе социјалне педагогије*. Нови Сад: СПД Војводине.

Крњајић, С. (2002). *Социјални односи и образовање*. Београд: ИПИ.

Методички системи и апликације

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

- Припрема студената за успешно укључивање у непосредни васпитно-образовни рад; - Практична примена теоријских сазнања, упознавање специфичности интенционалности, процесуалности (препарација, реализација, верификација у наставном процесу) и структуралности (наставне методе, средства, облици, системи и сл.) наставе појединих наставних предмета;

Исход предмета

-Разумевање процеса учења и законитости наставе релевантних за методике; -Познавање специфичности методике наставе појединих наставних предмета; -Познавање и примена дидактичко-методичких елемената у васпитно-образовном раду; -Припремање сценарија наставних часова; евалуација ефикасности наставних часова; - Пројектовање нацрта методичких истраживања;

Садржај предмета

Теоријска настава Теоријске основе наставног програма предмета и друштвена и педагошка условљеност увођења предмета у наставни план. -Планирање, програмирање, остваривање и евалуација наставе; узајамна повезаност између циљева, задатака и садржаја, метода и облика рада; Интердисциплинарна природа предметних садржаја; микропланирање; критеријуми избора уџбеничке литературе и дидактичких средстава за остваривање циљева појединих наставних предмета; -Методика наставе српског језика; Математика као наука и наставни предмет; Психолошко-логичке основе наставе математике; -Специфичности методике наставе Природе и друштва (Свет око нас); -Праћење развоја и постигнућа ученика у настави појединих предмета;

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Таксономијски класификатори; Микропланирање; - Дизајнирање наставног часа – симулација; - Анализа и евалуација васпитно-образовног процеса (дидактичко-методички аспект анализе, аналитички кораци – коначно вредновање); - Модели комуникације у настави; - Дидактичко-методичке компетенције наставника;

- израда Методичког портфолија;

Литература

-Partin, L.R. (2009). The Classroom Teacher's Survival Guide. Practical Strategies, Management Techniques, Reproducibles for New and Experienced Teachers. (183-240). San Francisco: Jossey-Bass. A Wiley imprint. - Илић, П. (2006). Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси (60-102; 136-169; 485-564.) Нови Сад: Змај; - Јенсен, Е. (2003). Супер-настава: наставне стратегије за квалитетну школу и успјешно учење (87-130; 207-221) Загреб: Едуца; - Јукић, С. (2005). Дидактичко-методички фрагменти (приредила О. Гајић). Вршац: Виша школа за образовање васпитача; - Лекић, Ђ. (1991). Методика разредне наставе (63- 135; 331-450). Београд: Нова просвета.

-**допунска:** - Гајић, О. (2004): Проблемска настава књижевности у теорији и пракси. Нови Сад: Филозофски факултет; -Пешикан, А. (2003): Настава и развој друштвених појмова код деце, Београд: ЗЗУИНС. -Вилотијевић, М. (1995). Евалуација дидактичке ефикасности наставног часа. Београд: ЦУРО.

Методика рада школског педагога

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: сагледавање улоге и функција стручног сарадника у школском контексту; стицање знања о теоријским, истраживачким и практичним аспектима рада школског педагога; оспособљавање за практичну примену метода и техника рада у циљу унапређења васпитно-образовног процеса.

Исход предмета: професионалне компетенције за рад школског педагога; примена стечених знања у планирању, програмирању, праћењу, вредновању и унапређењу рада школе; оспособљеност за успостављање квалитетне комуникације и сарадничких односа са свим учесницима васпитно-образовног процеса.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава: Методика рада школског педагога - предмет и специфичности. Школски педагог – професија и личност. Функције педагога - информативна, инструктивно-саветодавна, оперативно-координацијска, студијско-аналитичка, истраживачка функција, нормативна и функција вођења. Подручја (области) рада школског педагога. Планирање и програмирање рада школе. Планирање и програмирање васпитног рада школе. Планирање и програмирање рада педагога - глобално и оперативно. Праћење и вредновање реализације васпитно-образовног рада. Унапређивање васпитно-образовног рада. Инклузивно образовање - улога педагога. Педагошко-инструктивно-саветодавни рад са наставницима. Сарадња са директором. Рад са ученицима – испитивање ученика при поласку у први разред; праћење развоја и напредовања ученика; рад са ученицима који имају тешкоће у развоју, учењу и напредовању; рад са даровитим ученицима; рад са ученицима са проблемима у понашању; педагошко-саветодавни рад са ученицима. Рад са родитељима - садржаји и облици сарадње, педагошко-саветодавни рад са родитељима. Аналитичко-истраживачки рад педагога. Рад у стручним органима, сарадња са стручним институцијама, друштвеном средином и стручно усавршавање. Вођење документације и припрема за рад. Етички кодекс педагога.

Литература

обавезна:

- *Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника* (2012). Службени Гласник РС - просветни гласник, бр. 5.
- Јурић, В, (2004). *Методика рада школског педагога*, Загреб: Школска књига.
- Трнавац, Н. (1996). *Педагог у школи*. Београд: Учитељски факултет.

допунска:

- Костовић, С., Зуковић, С., Боровица, Т. (2011). Инклузивно образовање и школски контекст. *Настава и васпитање*, 3, 406-418.
- Трнавац, Н., Поткоњак, Н. (2001). *Инструменти за рад школског педагога*, Београд: Филозофски факултет.
- Станичић, С. (2001). Компетенцијски профил школског педагога. *Напредак*, 3, 279-295.

Методика рада предшколског педагога

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: упознавање улоге педагога и различитих облика рада стручног сарадника у установама предшколског васпитања; упознавање са специфичностима неге и васпитно-образовног рада са децом од рођења до поласка у школу у институционалним условима уз оспособљавање за праћење и проучавање ових процеса, њихову евалуацију и унапређивање.

Исход предмета: оспособљеност студената за разликовање послова и облика рада у којима педагог учествује у предшколској установи; примену методичких препорука у процени квалитета неге, васпитања и образовања деце од рођења до поласка у школу; примену поступака и инструмената за праћење дечјег развоја, евалуацију рада васпитача, планирање професионалног развоја, педагошко-саветодавни рад са родитељима, итд.; оспособљеност за давање препорука за унапређивање васпитно-образовног процеса у предшколским институцијама с обзиром на програмске основе које регулишу педагошко деловање у јасленим, вртићким и припремним групама предшколске установе.

Садржај предмета *Теоријска и практична настава:*

Улога и задаци рада педагога у предшколској установи; професионални кодекс предшколског педагога; организација живота и рада предшколских установа; улога медицинских сестара и васпитача у организацији неге и васпитно-образовног процеса; посматрање дечјег понашања и праћење развоја; методе, облици и средства васпитно-образовног рада; регулисање дечјег понашања; програмирање, планирање и евалуација васпитно-образовног рада са предшкоском децом у јасленим, вртићким и припремним групама; сарадња педагога са медицинским сестрама, васпитачима и другим стручним сарадницима; сарадња предшколског педагога са родитељима; непосредан рад предшколског педагога са децом; деловање предшколског педагога у широј друштвеној средини; стручне службе у којима ради педагог; документација о раду предшколског педагога; професионални развој предшколског педагога.

Литература:

Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника (2012). СГРС - Просветни гласник, бр.5.

Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних

сарадника (2012). Службени гласник РС - Просветни гласник, бр.13.

Правилник о општим основама предшколског програма (2006). СГРС - Просветни гласник, бр.14.

Ивић, И. и сар. (2010). *Васпитање деце раног узраста*, Београд : ЗУНС.

Каменов, Е. (2006). *Васпитно-образовни рад у дечјем вртићу*, Нови Сад : Драгон.

Клеменовић, Ј. (2010). *Образовање и усавршавање педагога, Настава и васпитање*, 59(3), 483-496.

Кнежевић-Флорић, О. (2010). *Социјална компетенција педагога, Настава и васпитање*, 59(1), 116-129.

Теорија васпитања 3

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: положена Теорија васпитања 1

Циљ предмета: упознавање студената са савременим епистемолошким приступима теорији васпитања, развијање темељне научне писмености у холистичком проучавању и истраживању проблематике теорије васпитања, као и упућивање у важност истраживања назначене проблематике за даљи развој теорије васпитања и развој педагогије, уопште.

Исход предмета: способност холистичког поимања проблематике теорије васпитања, овладавање компетенцијама за критичко промишљање, проучавање и самостално истраживање у области теорије васпитања, оспособљеност за креирање визије и стратегије даљег развоја теорије васпитања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Епистемолошке парадигме у истраживању теорије васпитања; Дисциплинарно и интердисциплинарно истраживање на подручју теорије васпитања; Пројектовање истраживања на пољу теорије васпитања; Врсте истраживачких пројеката; Квалитативна и квантитативна истраживања у области теорије васпитања; Етапе педагошког проучавања и истраживања у области теорије васпитања; Структура извештаја о педагошком истраживању у области теорије васпитања; Подручја и проблеми истраживања практичара у педагошкој пракси; Инструменти за рад педагога са ученицима; Инструменти за рад педагога са наставницима и васпитачима; Инструменти за рад педагога са родитељима.

Практична настава: презентација студијског пројекта истраживања на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје.

У реализацији практичне наставе, семинара, активно учествују студенти уз менторско вођење наставника; наставна стратегија практичне наставе подразумева проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења.

Литература:

Кнежевић Флорић, О., Нинковић, С. (2012). *Хоризонти истраживања у образовању*. Нови Сад: Филозофски

факултет.

Кониг, Е, Зедлер, П.(2001), *Теорије знаности о одгоју*, Загреб: Едука.

Поткоњак, Н, Трнавац, Н.(1998), *Инструменти за рад школског педагога*, Београд: ПД Србије.

(и литература везана за наставне садржаје из предмета Теорија васпитања 1 и 2)

Рад педагога у другим институцијама

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета Упознавање са различитим облицима социјално-педагошког рада (превентивни, васпитни, саветодавни, социјално-интегративни); Стицање знања, вештина и компетенција потребних за индивидуални и групни рад са младима на личном и социјалном развоју; Упознавање са теоријом и праксом образовног рада у музејима као информалним окружењима учења; Упознавање са концепцијама развоја људских ресурса; Развијање код будућих педагога способности за рад у различитим образовним институцијама и социјалним контекстима као професионалног одговора на образовне потребе савременог друштва.

Исход предмета Познавање, разумевање и примена метода социјално-педагошког рада у васпитно-образовним институцијама, центрима; Развијање свести о социјалној инклузији; Оспособљеност за стручни и професионални рад у музејима; Компетентност у селекцији, креирању концепција развоја људских ресурса, те у праћењу реализације, евалуацији исхода и иновација усмерених на развој људских ресурса.

Садржај предмета *Теоријска настава* Упознавање социјалне условљености и третмана различитих педагошких појава; Васпитање и социјализација у васпитно-образовним институцијама, преваспитавање и ресоцијализација, фацилитација саморазвоја; Превентивни и куративни социјално-педагошки рад; Улога педагога у управљању пројектима, активностима и тимовима; Педагог као рефлексивни практичар и програми професионалног развоја; Тренинг социјалних компетенција; Место и улога педагога у музејима; Савремене теорије и модели учења у музеју и њихова имплементација; Конструктивистичка музејска педагогија.

Вежбе Посета различитим образовним институцијама, припрема и организација радионица, вођење дневника који ће бити коришћен за анализу стицања вештина.

Литература *Обавезна литература:* 1. Gajić, O. (2007). *Prilozi metodici vaspitno-obrazovnog rada. Diskurs o strategijama obrazovanja i socijalno-pedagoškim temama*, 117-133. Novi Sad: Filozofski fakultet; 2. Милутиновић, Ј. (2006). Конструктивистичка музејска педагогија – допринос реформи система васпитања и образовања. У Е. Каменов (Ур.), *Реформа система васпитања и образовања у Републици Србији*, 304–316. Нови Сад: Филозофски факултет; 3. Половина, Н., & Павловић, Ј. (прир.) (2010). *Теорија и пракса професионалног развоја наставника*. Београд: Институт за педагошка истраживања. *Допунска литература:* 1. Gajić, O. (2008). *Inkluzija i demokratizacija obrazovanja - refleksije na smanjenje posledica siromaštva na decu*. У S. Gašić-Pavišić i S. Joksimović (прир.), *Образовање и сиromaštvo u zemljama u tranziciji*, 261-273. Београд: Институт за педагошка истраживања; 2. Милутиновић, Ј. (2006). У сусрет променама система васпитања и образовања – музеји као парадигма учионице ван школе. У Е. Каменов (Ур.), *Развој система васпитања и образовања у условима транзиције*, 250–264. Нови Сад: Филозофски факултет.

Теорије учења у настави

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са теоријама учења и питањима која се односе на организацију наставе и усвајање садржаја знања и појмова; Упознавање студената са могућностима примене научних сазнања из ове области, пре свега у педагошком раду; Оспособљавање студената за уочавање ограничења, предности и недостатака различитих теорија учења; Оспособљавање студената за уочавање неопходности интердисциплинарног приступа у проучавању сложених феномена.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

Познаје и разуме научна сазнања из различитих теорија учења за ефикасне педагошке интервенције; Даје смернице учесницима у педагошком раду у погледу усвајања садржаја знања и појмова од стране ученика; Понуди смернице за решавање проблема у наставном процесу

Садржај предмета

Теоријска настава: Теорије учења и њихов утицај на организацију наставе и проце усвајања садржаја знања и појмова; Бихејвиористичке теорије; ГештALT теорија; Структурни приступ Ж. Пијажеа: тумачење развоја појмова, педагошке импликације Пијажеове теорије; Теорија инструменталног концептуализма Џ. Брунера: допринос ове теорије педагошкој теорији и пракси; Теорија кумулативног учења Р. Гањеа: допринос образовној пракси; Теорија учења и развоја појмова Х. Клаусмајера: принципи развоја појмова и педагошке апликације; Осубелова теорија смисаоног вербалног учења; Гаљперина теорија етапног формирања умних радњи; теорија Виготског о учењу и развоју; теорија наставне делатности Б. Б. Давидова: развијајућа настава, настава као форма развоја ученика, традиционално и савремено схватање о улози наставе у развоју ученика, савремено схватање појединих наставних принципа и правила, садржај наставе: појам, место и улога, наставни план и програм, извори садржаја, процес сазнавања и учења у настави, традиционално и савремено схватање процеса сазнања и учења у настави.

Практична настава: Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, сагледавање и проналажење начина примене теоријских знања у наставној пракси, вежбе, други облици наставе, студијски истраживачки рад

Литература - обавезна: Будић, С. (1999), Индивидуализована настава и успех ученика, Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Будић, С., (2011), Структурирање знања у настави, Нови Сад: Филозофски факултет; Цветковић, Ж. (1989), Садржај наставе и развијање мишљења ученика, Београд: ИПИ, 22; Давидов, В. В. (1989), Шта је наставна делатност, Београд: ИПИ, 22; Давидов, В. В. (1995), О схватањима развијајуће наставе, Сазнавање и настава, Београд: ИПИ; Милановић-Наход, С. (1988), Когнитивне теорије и настава, Београд: Просвета; Вилотијевић, М. (1999), Дидактика II, (Дидактичке теорије и теорије учења), Београд: Научна књига

- **допунска:** Брунер, Џ. (1976), Процес образовања, Београд: Педагогија, 2-3; Давидов, В. В. (1987), Анализа дидактичких принципа традиционалне школе и могући принципи наставе блиске будућности, Београд: ИПИ, 20; Виготски, Л. (1983), Мишљење и говор, Београд: Нолит; Шарановић-Божановић, Н. (1989), Теоријске основе сазнавања у настави, Београд: Просвета

Педагошко-методички практикум 3

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: упознавање са структуром, садржајима и организацијом рада васпитно-образовних институција; операционализација, конкретизација и апликација стечених знања о раду стручних служби у непосредној васпитно-образовној пракси; оспособљавање студената за планирање, програмирање, праћење и унапређење васпитно-образовног рада.

Исход предмета: развијене основне професионалне компетенције за рад стручног сарадника у различитим васпитно-образовним институцијама; практична оспособљеност за планирање, програмирање, праћење и евалуацију васпитно-образовног рада; основне професионалне компетенције за аналитичко-истраживачки, инструктивно-саветодавни и оперативно-практични рад педагога у васпитно-образовним институцијама.

Садржај предмета

Теоријска и практична настава:

Упознавање опште организације живота и рада референтне институције за васпитање и образовање (предшколска установа, основна и средња школа). Упознавање актуелне документације и евиденције васпитно-образовне институције (опште и педагошке, са посебном анализом документације коју води педагог). Упознавање предвиђених облика и садржаја унапређивања васпитно-образовног рада и стручног и педагошког усавршавања медицинских сестара, васпитача, наставника и стручних сарадника. Упознавање специфичности и начина реализације програмских задатака стручних сарадника. Упознавање најзначајнијих стандардизованих и нестандардизованих инструмената за праћење развоја и напредовања деце односно ученика. Израда и примена одабраног истраживачког инструмента уз анализу и презентацију резултата и закључака. Присуство активностима које се организују са децом предшколског узраста у васпитним групама. Присуство часовима разредне и предметне наставе и вођење протокола за праћење наставе.

Литература

Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника (2012). СГРС-Просветни гласник, бр.5.

Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника (2012). Службени гласник РС- Просветни гласник, бр. 13.

Правилник о општим основама предшколског програма (2006). СГРС - Просветни гласник, бр.14.

Каменов, Е. (2006). *Васпитно-образовни рад у децјем вртићу*, Нови Сад: Драгон.

Јурић, В. (2004). *Методика рада школског педагога*, Загреб: Школска књига.

Трнавац, Н. (1996). *Педагог у школи*. Београд: Учитељски факултет.

Енглески језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти утврде претходно стечено знање енглеског језика и даље унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено првом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући ниво знања између нижег средњег (*pre-intermediate*) и средњег (*intermediate*) нивоа.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: слободно време, значајни догађаји из приватног живота, свакодневна рутина и посао, посебне прилике и празници, опис физичког изгледа и карактера, одмор и путовање, амбиције и снови.

Грамматичке јединице: упитне конструкције; *Present Simple*; *Past Simple*; модални глаголи *should*, *can*, *have to*; *Present Continuous* и *Present Simple*; *Present Continuous* са значењем будућности; компарација придева; конструкције са *going to*, *planning to*, *would like to*, *would rather*; конструкција са *will*; *Present Perfect* и *Past Simple*.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик А2.1

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти наставе да унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено другом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући очекивани средњи ниво знања (*intermediate*).

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: различите земље и културе, живот некад и сад, здравље, интересовања, предмети у свакодневној употреби, одговарајућа особа за посао, новац, имагинарне ситуације.

Грамматичке јединице: употреба чланова и квантификатора; модални глаголи *may, might, will*; конструкције са употребом садашњег времена и везника *if, when, before*; *Past Continuous*; конструкција *used to*; герунд; пасивне конструкције; *Present Perfect Continuous*, и *Present Perfect Simple*; *Past Perfect*; кондиционалне реченице.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у првих шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, различите земље и поднебља, животне приче, планове за будућност, вести и медије.

Граматичке јединице које се обрађују су: питања и кратки одговори, глаголска времена (*Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous*), конструкције за изражавање будућности, поређење придева са изражавањем суптилнијих разлика, пасив, први кондиционал.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б1.1

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у других шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: друштвене контакте, важне проналаске и објекте, друштво и будућност, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: изражавање спонтаних одлука и предвиђања, односне реченице, квантификатори, глаголска времена (*Past Simple, Past Perfect*), први, други и трећи кондиционал, неуправни говор, изражавање обавезе и дозволе у садашњости и прошлости.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продуктује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата прву половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме прошлости и садашњости, породице и дома, постигнућа и изума, ума. Обрађују се следеће граматичке целине: понављање глаголских времена, помоћни глаголи, творба именица, герунда и придева, наративна глаголска времена, пасив, перфективна времена, чланови.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.1

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.2, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продуктује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата другу половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме животних успона и падова, ума, успеха и славе, комуникације међу људима, савремених достигнућа науке. Обрађују се следеће граматичке целине: релативне клаузе, герунд и инфинитив, модални глаголи, будућа глаголска времена, хипотетичке ситуације, управни и неуправни говор.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.2

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из прве половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Енглески језик Б2.4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.3

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из друге половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Француски језик A1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан један од студијских програма на Филозофском факултету

Циљ предмета:

Стицање основних језичких вештина и основне комуникативне компетенције француског језика.

Исход предмета

Студенти су у стању да поздраве и да се представе на француском, као и да представе неког. Могу да позову и да одговоре на позив.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Поздрављање. Представљање. Израђавање личног става. Коришћење формулара. Позивање и одговор на позив.

Култура и цивилизација: Основни појмови о Француској и другим франкофоним земљама.

Граматика: Презент правилних и најчешћих неправилних глагола. Члан (одређени, неодређени и сажети). Број. Род. Постављање питања. Негација. Личне заменице (ненаглашене и наглашене).

Лексика: Најчешће употребљаване речи у свакодневној комуникацији.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на елементарном нивоу.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика.*

Француски језик A1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс I (A1.1)

Циљ предмета:

Стицање језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу A1 учења француског језика.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу A1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: изражавање слагања и неслагања. Изражавање података о личном животу. Сналажење у простору и времену. Изражавање личног мишљења.

Култура и цивилизација: свакодневни живот у Француској. Градови у Француској. Празници. Сликарство. Музика.

Граматика: Passé composé. Показни и присвојни придеви. Предлози. Презент индикатива и императива повратних глагола. Изражавање времена. Изражавање циља, узрока, последице и опозиције.

Лексика: најчешће употребљаване речи које се односе на околину, породицу, свакодневни живот.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу A1.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика
М. Папић, *Граматика француског језика.*

Француски језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс II (A1.2) **или** владање француским језиком на нивоу A1 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво A2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу A1 европског језичког оквира, као и појединим елементима комуникативне компетенције на нивоу A2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé. Партитивни члан. Изражавање количине.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу A2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Од слушан/положен испит из Француског језика – нижи средњи I (A2.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво A2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу A2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље. Исхрана у Француској. Живот у франкофоним земљама.

Граматика: Изражавање будућности. Заменице директног и индиректног објекта. Просте релативне заменице. Прилози. Партитивни члан. *Présent progressif et passé récent*. Компарација придева.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу A2.

Литература

Flumian, C., Labascole J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Владање француским језиком на нивоу А2 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу Б1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја. Живот у граду.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé/Imparfait. Партитивни члан. Изражавање количине. Кондиционал.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascole J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – средњи I (Б1.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво В1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 и појединим елементима нивоа Б1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље.

Грамматика: Изражавање будућности. Сибжонтив. Релативна заменица: dont. Плускамперфекат. Заменице директног и индиректног објекта.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascole J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Грамматика француског језика*.

Италијански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета разумевање и употреба италијанског језика у свакодневним приликама; представити себе и друге, дати о себи и другима основне податке (порекао, адресу, телефон,...), тражити сличне податке и информације.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Италијански алфабет. Акценат. Појам дифтонга, трифтонга и хијата. *Elisione, troncamento*. Род и број именица и придева. Одређени и неодређени члан. Предлози и спајање предлога са одређеним чланом. Заменице: личне заменице у функцији субјекта, ненаглашене и наглашене личне заменице у функцији директног објекта. Повратне заменице. Показни придеви и заменице (*questo, quello*). Посесивни придеви и заменице. Речце *ci, ne*. Правилни глаголи све 3 конјугације у презенту (*indicativo presente*). Модални глаголи: *volere, potere, dovere*. Неправилни глаголи: *fare, dare, stare, andare, sapere, venire, uscire, dire, bere, piacere, dispiacere*. Прилози за место, време, начин. Основни и редни бројеви до 1000.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за коректан изговор речи и реченица; усмено и писмено разумевање кратких и елементарних италијанских текстова са освртом на елементе италијанске културе и цивилизације (основни појмови о италијанској географији, италијанским градовима, свакодневним навикама Италијана и типичном начину исхране).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик A1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика A1.1

Циљ предмета Разумевање и употреба фреквентних реченица у разним приликама (у јавном и приватном животу). Комуницирање у простим и рутинским ситуацијама. Писање кратких и једноставних текстова у циљу комуникације, интеракције и описивања.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Посесивни придеви и заменице. Компарација придева: компаратив и суперлатив (релативини и апсолутни). Неодређени придеви и заменице. Заменице: наглашене и ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта. Повратни глаголи. Безлична форма. Прошла времена *passato prossimo* и *imperfetto* (облици и употреба). Кондиционал прости (облици). Основни и редни бројеви преко 1000.

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (становање, одевање, слободно време, спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика A1.2

Циљ предмета

Добро сналажење у једноставној комуникацији и израда кратких, тематски разноврсних текстова (опис искуства, догађаја у прошлости, опис будућности, исказивање снова, жеља, планова, и наредби).

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за A2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Употреба прошлих времена (*imperfetto* и *passato prossimo*). Футур (облици и употреба). Релативне заменице. Императив (облици и употреба). Императив са здруженим заменицама. Кондиционал прости (различите употребе).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис личности и карактера, активности у слободно време, одлазак у биоскоп и позориште, посета музеју, здрава исхрана и прехранбене навике, људско тело, здравље и спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика A2.1

Циљ предмета

Разумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама.

Добро сналажење у комуникацији са говорницима италијанског језика и изради кратких, тематски разноврсних текстова.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за A2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Увођење хипотетичних реченица (први тип). Прошла времена индикатива: *trapassato prossimo, passato remoto* (облици). Упоредна примена имперфекта, перфекта и осталих прошлих времена. Увод у слагање времена. Увођење конјунктива презента и прошлог времена (облици и основна употреба). Кондиционал прошли (облици и употреба).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис стамбеног простора, представљање пријатеља, комуникација у пословном контексту, опис живота у граду и на селу).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему. Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику,

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso* 2, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso* 3, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан / положен испит из Италијанског језика А2.2/ познавање италијанског језика (савладан А2 ниво Заједничког европског референтног оквира)

Циљ предмета Разумевање разноврсних текстова било конкретног, било апстрактног садржаја.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Писмено изражавање на основу ширег избора тема.

Садржај предмета

Практична настава за Италијански језик Б1.1 (0+4) састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Ревизија времена и начина. Слагање времена у целости. Конјунктив имперфекта и плусquamперфекта (облици и употреба). Посебни облици компарације придева.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за усмено и писмено излагање садржаја и коментара на разноврсне тематике из историје италијанске књижевности од XIX века до данашњих дана као и на попутне културне и цивилизацијске појаве (утицај медија и реклама, облици савремене комуникације, промењена улога породице).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература :

G. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/ положен испит из Италијанског језика Б1.1

Циљ предмета

Разумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама. Вођење тачне конверзације са италијанским саговорницима о друштвеним и професионалним темама.

Исход предмета

Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Састављање јасних и сложених текстова, структурално и кохерентно добро повезаних.

Садржај предмета

Практична настава за предмет Италијански језик Б1.2 (0+4) састоји се од вежби морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Герунд прошли. Инфинитив прошли. Хипотетичне реченице у целости. Директни и индиректни говор. Увежбавање слагања времена. Пасив.

Лекторске вежбе: Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику, иначе и у циљу усвајања основне терминологије из разних области савремене италијанске културе (екологија, међуљудски односи, здрава храна и генетски модификована исхрана, опис туристичких места у Италији, италијанска гастрономија).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература: G.. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

Мађарски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: поздрављање, упознавање, представљање, основно сналажење у простору, куповина, боје, попуњавање једноставних личних обарзаца.

Студентима се предочава генолошка и типолошка различитост између српског и мађарског језика, аглутинативно својство мађарског језика.

Граматицке јединице које се обрађују су: гласови у мађарском језику, значај дужине гласова, принцип хармоније самогласника, реченице са именским предикатом, чланови, основни прилози за место, постпозиције, месни падежни наставци, акузатив, основни и редни бројеви, коњугација глагола субјекатске промене, мхожина именских речи, датив, глаголски префикси, придеви, боје, изражавање присвојног односа (једнини), потенцијал (глаголи на –hat) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: стан и становање, успостављање формалне комуникације, колико има сати, изражавање временског односа, делови тела, посета лекару, облачење, лична хигијена, посете, сналажење у саобраћају, распоред дневних активности.

Граматичке јединице које се обрађују су: основи прилози за место, месни падежни наставци; инесив, супересив, као и акузатив, илатив и сублатив, конјугација глагола објекатске промене у множини, елатив и делатив, адесив, аблатив, и датив, глаголски префикси, темпорал, ред речи глаголских префикса, присвојни лични наставци, изражавање присвојних односа (у множини), инструментал, прошло време (субјектска и објекатска промена) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.2. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти још боље упознају са карактеристикама мађарског језика, да утврде претходно знање мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику, да даље уче вокабулар и граматику и развијају језичке вештине, обрађујући теме прилагођене њиховом нивоу знања.

Исход предмета

Добивши основна знања из граматике мађарског језика стварају се предуслови за могућност обављања основне усмене и писмене комуникације на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, односно следећих пет лекција из уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: родбински називи у мађарском језику, куповина, у ресторану: назив јела и пића, намештај и уређење стана, градови, знаменитости градова, животиње, природне појаве, спорт, канцеларија, канцеларијски намештај, професионална оријентација.

Грамматичке јединице које се обрађују су: знак за множину поседа, објекатска конјугација глагола, инструментал, личне заменице у падежима, зависне месне реченице, показне заменице у падежима, прилози за начин, прошло време глагола, наставак –lak/lek, временске реченице, компарација придева, присвојне заменице, императив, индиректни говор, будуће време

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А2.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Усвајање граматичких јединица и знања везаних за формирање озбиљнијих текстова. Стварају се предуслови за комуникацију на вишем, напредном нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене преосталих пет поглавља књиге, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: путовања, летовање, зимовање, празници, годишњице, прославе, куповина, распродаје, позориште, биоскоп, градски саобраћај, путства за долађење на одредиште, саобраћајни прописи, проналажење изгубљених ствари.

Грамматичке јединице које се обрађују су: зависне речеинце, упућивачке речи и везници, конјугација инфинитива, узрочне реченице, упитна речца »—е«, конструкције са модалним глаголима, саставне независне реченице, субјекатске и објекатске зависне реченице, кондиционал глагола, раставне независне реченице, експликативне зависне реченице, жељне реченице, каузативни глаголи, глаголски придеви и прилози, суфикси за грађење речи.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен квалификациони тест са одговарајућим бројем бодова или положен испит Мађарски језик А2.2.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, разговор о биографији својој и познатих личности, животне приче, планови за будућност, сналажења на јавним местима (банка, пошта), у саобраћајним ситуацијама (знаци, прекршаји, конверзација са саобраћајном полицијом итд.).

Граматичке јединице које се обрађују су: заменице (посебно односне, реципрочне и повратне), употреба и правопис датума, компарација придева и прилошке одредбе за начин који се граде од компаратива придева, присвојни знак –é, изражавање упоређивања и одређивање степена и мере, императив глагола.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан предмет Мађарски језик Б1.1.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.2 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава

Теме покривене у других пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: друштвени контакти, лечење (амбулантно и болничко), разговор о верским и државним празницима (обичаји и начин прославе), временске прилике, путовања, прописи у вези са путовањима (осигурање, царина итд.), важни проналасци и објекти, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: релативне глаголске основе испред императива, и неправилни облици, одређена коњугација интранзитивних глагола, индиректни говор, будуће време глагола, узрочне зависне реченице, употреба императивног облика глагола у сложеним реченицама, изражавање намене, употреба инфинитива уз модалне глаголе и придевске предикате.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б1.2.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Поред тога, студенти се упознају са аспектима мађарске културе. Настава обухвата пет јединица наведене литературе.

Теме: разговор о кваровима на аутомобилу и апарата у кући, поправка истих, разговор о спорту, честитке поводом разних догађаја (имендана, поводом венчања, рођења детета, унапређења), огласи и оглашавање, разговори у вези са огласима, интервјуи, разговори око запошљавања и однос са претпостављенима, жалбе, молбе, учтиво обраћање у кондиционалу.

Грамматика: изражавање узрочних односа, употреба конструкција са инфинитивом, контрукција „szokott + ni“ са и без модалног глагола, саставне независно сложене реченице, експликативне и закључне зависне реченице, кондиционал садашњи и прошли, субјекатска и објекатска коњугација у кондиционалу, супротне независне реченице

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б2.1.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Подизање нивоа комуникативне и језичке компетенције студената на основу преосталих пет јединица наведене литературе.

Теме: афинитети и хобији, разонода и забава, разговор о изгубљеним и нађеним стварима, о куповини и услугама, изражавање задовољства и незадовољства, писање приватне и службене кореспонденције, описивање знаменитости градова, туристичке туре, упознавање са географским, историјским и културним знаменитостима Републике Мађарске, позивање и одлажење у госте,

Грамматика: супротне независне реченице, експликативне, узрочне, поредбене, допусне реченице, жељне реченице, прилози за место са заменичким карактеристикама, каузативни глаголи, глаголски придеви садашњи и девербалне именице на –ó/ő, глаголски придеви прошли, потенцијал глагола, глаголски прилози, суфикси за грађење именица, придева.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Немачки језик A1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу A1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и сасвим једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да представи себе и друге, да пита за пут, тражи информације у хотелу, опише свој дан, итд.).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: представљање, оријентација у граду, музика, слободно време и свакодневница, куповина, храна и пиће.

Граматичке јединице које се обрађују су: личне заменице, презент, одређени и неодређени члан, модални глаголи.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik: Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да испланира и опише путовање, да наведе просторије у стану и опише своје стан и собу, да напише разгледницу, разговара о здрављу и болести, да наведе делове одеће и води разговоре о куповини, да разуме временске прогнозе).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у поглављима 6-11 уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: учење језика, путовања, становање, посећивање, здравље, одећа.

Граматичке јединице које се обрађују су: слагање предлога и падежа, перфекат, присвојне и показне заменице, повратни глаголи, претерит модалних глагола.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик A1.2 или квалификациони тест за ниво A2.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу A2.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да говори о школовању, свом блиском окружењу, даје описе градова и путовања, води једноставне разговоре.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: Фрајбург, снови, на путовању, школовање, Берлин.

Граматичке јединице које се обрађују су: заменица „man“, зависне реченице и везници, слаба и мешовита придевска деклинација, компаратив придева.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик A2.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу A2.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да опише особу и прича о својој породици, да разговара о послу и опише своје занимање, земљу у којој живи, да упућује честитке и разговара на тему медији.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: живот у заједници, посао и занимање, иностранство, медији у свакодневном животу, домовина, честитање.

Граматичке јединице које се обрађују су: односне реченице, глаголи и придеви као именице, темпоралне реченице, намерне реченице, императив.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.2 или квалификациони тест за ниво Б1

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: студирање у иностранству, разговор о моди и куповини, пословну комуникацију, упознавање са немачком културом, интеркултуралне односе.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне реченице (последичне, допусне, упитне, релативне реченице), независне реченице, компарација придева, инфинитивне конструкције, претерит.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Немачки језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик Б1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: разговор о уметности (описивање уметничких дела, припрема изложбе), медији (разумевање информација из новина, разговор о утицају телевизије и других медија на човеков живот), храна и однос према храни, занимања у области социјалних делатности (хуманитарне организације, лични ангажман), становање у старости и живот на улици, слободно време и место за одмор.

Граматичке јединице које се обрађују су: деклинација именица, футур, ред речи у реченици, глаголи са рефлексивном заменицом, компарација придева, заменице и чланови, временске реченице, месни и временски прилози, плусквамперфекат.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Основе академског писања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Студенти требаа да се упознају са поступцима који се примењују у истраживању, академском читању и писању, као и да овладају стручном терминологијом.

Исход предмета

Оспособљеност за писање основних облика стручних и научних радова и за исправно налажење, коришћење и навођење литературе.

Садржај предмета

Теоријска настава

Избор теме академског рада и одређивање концепта и обима истраживања. Трагање за изворима и документацијом. Критичко читање и прављење бележака. План рада. Писање рада: избор језика и стила, кохерентност реченица и параграфа, граматичка коректност. Документарна подлога рукописа (фусноте). Техничка обрада рукописа.

Практична настава

Израда огледне библиографије, избор кључних речи, састављање резимеа, писање семинарског рада.

Литература

1. М. Шамић, *Како настаје научно дјело* (одломци), Сарајево 1984.
2. З. В. Поповић, *Како написати и публиковати научно дело* (одломци), Београд 1999.

Психологија свести

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- i. филозофским коренима проблема свести и различитим концепцијама свести у историјском и савременом контексту
- ii. актуелним филозофским и научним теоријама свести
- iii. општим приступима емпиријском истраживању свесних и несвесних процеса и различитих стања свести
- iv. карактеристикама циркадијалних и индукованих стања свести и теоријама и истраживањима снова као посебног стања свести
- v. карактеристикама свесних у односу на несвесне психичке процесе
- vi. основним питањима функције и еволуције свести

Оспособљавање студента за:

- i. критичко сагледавање различитих теоријских концепција и емпиријских приступа феномену свести
- ii. увиђање значаја интердисциплинарног приступа проблему свести

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- i. објасни основне проблеме у изучавању свести
- ii. идентификује различите приступе проблему свести и објективно анализира њихове предности и недостатке
- iii. опише методе истраживања стања свести, свесних процеса и неуралних корелата свести
- iv. наведе основне карактеристике различитих стања свести, као и основне карактеристике свесних у односу на несвесне психичке процесе
- v. репродукује основне идеје савремених филозофских и научних теорија свести и наведе адекватну логичку и емпиријску аргументацију

Садржај предмета

Теоријска настава

Корени проблема свести у филозофији; Свест у психологији од структурализма до данас; Савремено стање у науци о свести; Питање научне решивости проблема свести;

Одређење свести: таксономија стања свести и дихотомија свесно-несвесно; Циклична стања свести: биолошки и циркадијални ритмови, спавање и сан; Теорије и истраживања снова као посебног стања свести; Индукована стања свести: хипноза, медитација, психоактивне супстанце, "ретка искуства";

Свесни и несвесни процеси: концепције у класичној психологији и психоанализи; Свесни процеси у савременој психологији: одређење и истраживачки приступи; Истраживања свесних и несвесних процеса: визуелна свесност, свест и акција, патологија свести; Посебни проблеми психологије свести: еволуција и функције свести, питање слободне воље, проблем селфа; Савремене филозофске теорије свести; Савремене научне теорије свести: психолошке теорије, неурофизиолошке теорије.

Литература

Раковић, Д. и Коруга, Ђ. (УР.). (1996). *Свест: научни изазов 21. века*. Београд: ЕЦПД

Пец, Б. (2000). *Увод у психологију*. Јастребарско: Наклада Слап. (стр. 127-159)

Стернберг, Р. (2005). *Когнитивна психологија*. Јастребарско: Наклада Слап (стр. 65-109)

Revonsuo, A. (2010). *Consciousness: The science of subjectivity*. New York: Psychology Press, Taylor & Francis Group.

Принципи процене личности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената с основним појмовима и методима психологије личности, са релевантним теоријским парадигмама за процену личности, као што су психодинамска и психологија индивидуалних разлика, као и са инструментаријумом који се користи за процену личности. Поред тога, циљ предмета је и да пружи основу за примену стечених знања у различитим контекстима.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже разумевање основних појмова у психологији личности
- покаже разумевање основних принципа процене личности
- покаже познавање основних принципа психодинамске психологије
- покаже познавање најистакнутијих димензионалних модела личности
- примени знања о карактеристикама личности и принципима процене личности на конкретним примерима

Садржај предмета

Теоријска настава

I Проблеми психологије личности: питања структуре, динамике и развоја личности; II Основни појмови: особине и типови личности; III Процена личности: прикупљање информација; медији процене; IV Психодинамска парадигма за процену личности: психоаналитичка теорија личности, пројективне технике; V Основе психологије индивидуалних разлика: Петофакторски модел личности; упитници личности и друге технике за процену личности VI Личност у наставном процесу: личност наставника, личност ученика; VII Личност и насилно понашање

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност - методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију.

Дебата

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Да кроз савладавање правила дебатованја развија способност код студената да самостално и брзо доносе одлуке у јавној комуникацији, да кроз ненасилну размену аргумената решавају конфликтне ситуације у комуникативним догађајима типа интервју, распорава, округлих столова, панел дисмсија и разговора у различитим јавним дискурсима (медијијски, образовни, политички, културни).

Исход предмета: Овладавање дебатним форматима. Стечена способност критичког мишљења, језичке артикулације и јавног изношења мишљења као и развијен сезибилитет према језику ненасиља, толеранције и разумевања, као и способност преговарања.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам и значај дебате; дебата и јавни дискурси; обавезни елементи за све дебатне формате (резолуција, дефиниција, аргументација, унакрсно испитивање, поље сукоба). 2. Дебатни формати: Линколн-Дагласов формат; формат Карла Попера; парламентарна; полиси формат. 3. Модели истраживања теме за дебатованје. 4. Дебатна резолуција. 5. Примена дебате у јавним дискурсима.

Практична настава: 1. Дебатованје један на један, два на два, три на три (у зависности од формата). 2. Тимски рад: спремање случаја, технике истраживања проблема. 3. Вредносна и акциона дебата. 4. Структура дебатног случаја. 5. Креирање уводних говора. 6. Креирање питања. 7. Логичке грешке. 8. Јавни наступ. 9. Завршни говор. 10. Правила суђења у дебати (евалуација постигнутогу дебати). 11. Дебатни турнир.

Литература:

- Влаисављевић, С. *Дебата отвара врата*. Сарајево: Фонд за отворено друштво БиХ, 1997.
- Петков, М. *Дебатни уџбеник*. (Самиздат скрипта). Нови Сад : АЦЦД, 2000.
- Рашковац, Т. *Логика дебате*. (Самиздат скрипта). Дебатна асоцијација Хрватске, 1998.

СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са образовањем као производом и чиниоцем друштвеног развоја и његовом улогом у целокупном животу друштва; сагледавање функције образовања у савременим друштвеним процесима; разматрање односа образовања и окружења, друштвеног положаја учесника у образовном процесу, односа унутар образовног процеса и зависности образовања од друштвених вредности, потреба и норми.

Исход предмета

Усвајање социолошких сазнања о образовању; овладавање научно-категоријалним апаратом за сагледавање друштвеног контекста и значаја образовања; развијање критичког приступа процесу образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Предмет и конституисање социологије образовања – Друштво, вредности и образовање – Појам и разноврсност образовних потреба – Може ли образовање променити друштво - Образовање и професије – Образовање и људски ресурси – Технологија и образовање – Екологија и образовање – Култура, религија и образовање – Образовање за све или образовање за свакога – Образовање и еманципација

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Проучавање базичне литературе и социолошких студија о образовању кроз семинарске радове, дискусије о актуелним образовним процесима, њиховом значају и друштвеним последицама.

Литература

Коковић, Д.: *Друштво и образовни капитал*. Mediterran Publishing, Нови Сад 2009.

Шира литература: према потребама семинарских радова студената.

Психологија партнерских односа

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са факторима који утичу на избор партнера, динамику, квалитет и стабилност партнерских односа; разумевање различитих психопатолошких појава и процеса у партнерским односима, и развој свести о могућностима превенције и превазилажења ових проблема уз професионалну психолошку помоћ.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан: да покаже разумевање фактора који утичу на квалитет и стабилност партнерских односа; да разуме узроке најчешћих проблема у партнерским односима, да препозна различите облике насиља у партнерским односима, те да има свест о могућностима њиховог конструктивног превазилажења.

Садржај предмета

Теоријска настава

Љубав и сексуалност. Заблуде о љубави. Теорије партнерских односа. Хетеросексуални и хомосексуални партнерски односи. Избор партнера. Динамика партнерских односа. Фактори који утичу на квалитет и стабилност партнерског односа. Квалитет партнерских односа и психичко здравље. Најчешћи проблеми у партнерским односима и могућности њиховог превазилажења. Насиље у партнерским односима. Превенција, психолошко саветовање и психотерапија.

Литература

Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). Psihologija braka i obitelji. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. (odabrana poglavlja)

Миливојевић, З. (2008). Емоције. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Миливојевић, З. (2007). Формуле љубави: Како не упропастити сопствени живот тражећи праву љубав. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Фелдман, С. (2008). Љубав на други поглед: Прошлост и садашњост специфично људског осећања. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Фром, Е. (1993). Умеће љубави. Београд: БИГЗ. (одабрана поглавља)

Политичка психологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета:

а) Упознавање студената:

- са основним знањима из политичке психологије, њене историје и значаја за остале гране психологије;
- са важним појмовима из ове области и њиховим манифестацијама у току историје
- са практичном применом социјалне психологије и других грана психологије и психолошких процеса на политичко опредељивање њихову улогу и развој;

б) Оспособљавање студената:

- за разумевање основних проблема којима се бави политичка психологија, као и могућностима решања тих проблема;
- за разумевање политичке ситуације и нарочито њено објашњење из социјално-психолошког угла;
- за примену стечених знања у пракси у мултикултурној и политички специфичној средини

Исход предмета:

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Повеже стечена знања са знањима из других области психологије
- уочи важне процесе за политичко опредељивање, њихову улогу и развој;
- разуме и буде способан да објасни друштвено-политичке ситуације из стручног угла;
- прочита нову литературу која се тиче политичке психологије и политичког опредељивања.

Садржај предмета

Теоријска настава

I Психолошке основе политичког одлучивања: ауторитарна личност, послушност и покривање ауторитета; II Стереотипи и предрасуде: настанак, развој, борба против предрасуда; III Врсте идентитета: социјални идентитет, теорије социјалног идентитета, нација и национални идентитет; IV Национализам и слични појмови: етноцентризам, расизам, антисемитизам, антинегризам; V Политичко опредељивање и понашање: теорије политичког опредељивања, медији и политика, испитивање јавног мњења; VI Прошлост и будућност политичке психологије: политика у посткомунистичким земљама, политика у Србији након 1990, будућност политичке психологије код нас и у свету.

Практична настава

Примери из праксе везани за основне концепте који ће бити обрађивани на теоријској настави. Презентација документарних и играних филмова на теме које се обрађују у току курса. Критички осврт на најважније експерименте из области политичке психологије.

Основна литература:

1. Миклош Биро (2006). Homo postcommuniticus. Београд, 20. Век
2. Иван Шибер (1998). Основе политичке психологије. Загреб, Политичка култура.
3. Hewstone and Stroebe (2004). Социјална психологија: Еуропске перспективе. Загреб, Наклада Слп.
4. Никола Рот (1983). Основи социјалне психологије. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.

Популарна култура и животни стилови

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета:

Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању популарне културе и животних стилова, њеним садржајима и утицајем, као и њиховим друштвеним и културним контекстом, посебно у савременом свету.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за разумевање појава популарне културе и значаја животних стилова; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање садржаја популарне културе и животних стилова у склопу друштвених и културних процеса и творевина; развијање способности за вредновање културних творевина и садржаја различитог нивоа.

Садржај предмета:

Теоријска настава – проблеми одређења популарне културе и њеног разграничења од масовне културе; проблеми друштвене, културне и техничке условљености популарне културе; популарна култура, животни стилови и потрошачко друштво; вредносне оријентације, популарна култура и животни стилови; међусобна условљеност субкултура, популарне културе и животних стилова; савремени друштвени процеси, глобализација, популарна култура и животни стилови; животни стилови, друштвена структура и социјална стратификација; популарна култура, животни стилови и слободно време; проблеми индивидуализације и идентитета у популарној култури и животним стилима.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије популарне културе и животних стилова, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Čejni, Dejvid (2003): *Životni stilovi*. Beograd: Clio.

Đorđević, Jelena (prir.) (2009): *Postkultura*. Beograd: Clio.

Fisk, Džon (2001): *Popularna kultura*. Beograd: Clio.

Коковић, Драган (2005): *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.

Tompson, Kenet (2003): *Moralna panika*. Beograd: Clio.

Естетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са основним правцима и проблемима естетике, која је у правом реду тематизована у свом традиционалном одређењу као филозофија уметности.

Исход предмета

Исход предмета „Естетика“ би требало да оспособи студенте да успешно апсолвирају основне естетичке категорије и проблеме, и да стекну оријентацију у основним правцима савремених естетичких теорија.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам и предмет естетике. Естетика као филозофска дисциплина. Естетика и њој сродне дисциплине. Настанак естетике. Појам уметности у историјском смислу. Естетски феномен. Онтологија уметности. Естетичка аксиологија. Естетичка гносеологија. Класична, модерна и постмодерна уметност. Основни и практички појмови о уметности. Друштвена димензија уметности.

Литература

1. Узелац, М. *Естетика*, Академија уметности, Нови Сад 1999.
2. Адорно, Т., *Естетичка теорија*, Нолит, Београд 1979.
3. Хартман, Н., *Естетика*, Дерета, Београд 2004.
4. Морпурго-Таљабуе, Г., *Савремена естетика*, Нолит, Београд 1968.
5. Еко, У., *Умјетност и љепота у средњовјековној естетици*, Профил, Загреб 2006.
6. Гилберт, К.Е., Кун, Х., *Историја естетике*, Култура, Београд 1969.

Руски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да студент нема никаквих предзнања из руског језика или да се на дијагностичком тесту није квалификовао за неки од виших нивоа.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске граfiје, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, граfiје и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (првих 14 лекција).

Садржај предмета:

Практична настава:

Упознавање са руским фонетским системом, основама морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив јединице и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, садашње време – I и II коњугација, прошло време; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија у складу са темама из прве половине уџбеника (упознавање; изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација различитих земаља, нација, језика, професија, предмета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова, *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь*, Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык*. Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих*, Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта.

Руски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика А1.1

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава познате и свакодневне речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из уџбеника (15-28), у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене декинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2004.

Грамматика: Р. Маројевић, Грамматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык (под ред. О. Э. Чубаровой), Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих*, Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта

Руски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите са претходног нивоа (А1.1, А1.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања приближно до нивоа А1+ Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у првој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А1+. На крају курса студент би требало да стекне основна културолошка знања о Русији; да може да разуме и користи вокабулар и конструкције и изван контекста уџбеника, често употребљаване изразе у вези са делокругом његових активности, да води разговор о уобичајеним активностима (подаци о себи, својој породици, месту становања, послу, студијама, плановима за будућност, познатим и успешним личностима, и сл.).

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из прве половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: N, L, A, G; редни бројеви, основни глаголи кретања с префиксима; директан и индиректан говор, односна, временска, намерна реченица; изражавање објекта мишљења и говора, времена, места, објекта радње, сличности, правца кретања, поседовања и непоседовања, присуства и одсуства, припадања, количине, жеље, циља, неопходности). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у првој половини уџбеника (биографија, професије, опис личности, породица и породични односи, радни дан, опис града и села, поређење живота и обичаја Руса и људи у нашој земљи, становање, путовање и сл.).

Литература: Уџбеник: В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/Рабочая тетрадь*. Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык*. Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент одслушао претходни курс (A2.1)

Циљ предмета: даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу A2 Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у другој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу A2. На завршетку курса требало би да студент познаје неке културолошке специфичности Русије и Руса, да може да води разговор у вези са уобичајеним и познатим стварима, да уме једноставним изразима да опише своје занимање, блиско окружење и учествује у разговору и преписци на теме које су у вези са задовољавањем његових непосредних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: D, I, промена именица, заменица и придева у множини; глаголи кретања с префиксима; изражавање адресата, неопходности, стања и осећања, правца и места кретања, друштва и инструмента радње, професије, бављења разним активностима, карактеристика човека, квалификације предмета, изражавање просторних и временских односа; директан и индиректан говор; уопштено-лична реченица; зависносложена реченица – намерна, условна, допусна).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/Рабочая тетрадь*. Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык*. Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите основног нивоа (А2.1. А2.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу А2+ према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да развије вештине читања, писања, слушања и говорења приближно нивоу А2+ Заједничког европског оквира за живе језике, да савлада лексички и граматички материјал презентован у првој половини уџбеника и да стекне ширира културолошка знања о Русији и Русима.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника (биографија човека, породица и породични односи, професије, различита интересовања и хобији), у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа (прелазни и непрелазни глаголи, активне и пасивне конструкције с глаголима НСВ и СВ, повратни глаголи, активни и пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење активних партиципа и промена по падежима, њихово место у реченици; пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење пасивних партиципа и промена по падежима, краћи облик партиципа).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика Б 1.1

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу Б1 према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да разуме кључне ставке исказа уколико се ради о јасном и стандардном језику и познатим стварима и догађајима; требало би да може да се снађе у већини свакодневних ситуација ако отпутује у Русију, да може да говори на једноставан и кохерентан начин о познатим стварима и темама које га интересују, да преприча неки догађај, дешавање, сан, као и да изрази очекивање, циљ или укратко објасни разлоге за остваривање неког пројекта или идеје.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника (образовни систем, студије, наука, посао, град, екскурзија, оријентација у граду, градски саобраћај, знаменитости највећих руских градова, живот у граду), у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (степени поређења придева и прилога, дужи и краћи облик придева, компаративна конструкција, изражавање атрибутивних односа у простој и сложеној реченици, глаголи кретања с префиксима – значење и употреба, поређење глаголског вида код глагола кретања, преносна значења глагола кретања; изражавање просторних односа у простој и сложеној реченици).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Шпански језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу A2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу A2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Личне навике, разлози и мотиви (*porque / para*), пружање савета и давање препорука (*tener que + infinitivo / lo mejor es + infinitivo / va bien + infinitivo*). Презент индикатива правилних и неправилних глагола. Повратни глаголи. Поређење придева, прилога, именица и глагола. Предлози за место. Одређени и неодређени члан. Род именица. Презент индикатива неправилних глагола (*c – zc*). Присвојни придеви и заменице (*este/esta/estos/estas, ese/esa/esos/esas*). Учтивост (*tú / usted*). Правила акцентуације. Глаголска перифраза *estar + gerundio*. Сати. Исказивање намера и планова за будућност (*pensar + infinitivo / ir a + Infinitivo*). Искуства у прошлости (*el Pretérito Perfecto*). Временски маркери *ya / todavía no*. Личне заменице директног објекта. Обезличене реченице (*pronombre se + verbo en 3ª persona del singular o plural*).

Практична настава: Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво A2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање личних навике, разлога и мотива, делови куће и намештај, физички опис људи, односи и сличности међу особама, тражење и пружање услуга, дозвола и изговора, одевни предмети. Говорни чинови поздрављања, представљања скретања пажње, активности у слободно време. Опис екстеријера исхрана и рецепти.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2*. Barcelona: Difusión. 2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual* Madrid: SM 2002.
5. Виња, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига. 1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу A2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу A2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основна употреба шпанских глаголских времена (*el Pretérito Perfecto, el Futuro Imperfecto el Pretérito Indefinido, el Pretérito Imperfecto*) и начина (*el Imperativo*). Временске одреднице за исказивање радње у прошлости и временски маркери за будућност..Употреба глагола *ser* и *estar*. Исказивање жеља (*me / te/ le / nos / os / les gustaría + infinitivo*). Формулисање претпоставки (*Si + Presente de Indicativo, Futuro Imperfecto*). Употреба глаголске перифразе *estar + gerundio* у прошлости. Личне заменице директног и индиректног објекта.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво A2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање расположења и душевног стања. Делови тела. Исказивање симптома болести. Описивање догађаја, околности особа и предмета у прошлости.. Приповедање и повезивање догађаја у прошлости, исказивање трајања радње. Давање упутстава и инструкција. Временски маркери за будућност. Исказивање будућних радњи и услова.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional 2*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2*. Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual* Madrid: SM 2002.
5. Виња, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Лични подаци (име, презиме, старост, националност...) поздрав; националност, професије. Абецеда. Род именица. Бројеви. Индикатив презент глагола све три коњугације (- ar / - er / - ir); употреба предлога *a, con, de, por, para*; одређени члан; личне заменице. Безлични глаголски облик *hay* и глагол *estar*; суперлатив, неодређени члан; упитне заменице. боје. Показне заменице и придеви; употреба одеђеног члана уз придев; глаголска перифраза *tener que + infinitivo*; глагол *ir*. Глагол *gustar*; присвојни придеви.

Практична настава: Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: изражавање намера, мотива, разлога, склоности, интересовања и потреба, физички изглед и карактер; породични односи, одевни предмети, опис места, градова и држава, клима.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 1. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1*. Barcelona: Difusión. 2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.
- 6.

Шпански језик A1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу A1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу A1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индикатив презенте неправилних глагола; повратни глаголи; прилози за учесталост, слагање у мишљењу, сати; дани у недељи; делови дана. Употреба безличног облика уз заменицу *se*; глаголи *poner* и *traer*. прилози за количину.. *El Préterito Perfecto. Saber + infinitivo*; изражавање учесталости; Приповедање и повезивање догађаја у прошлости; изражавање трајања радње; *El Préterito Indefinido*; временске одреднице за прошлост; глаголска перифраза *empezar a+ infinitivo*; глагол *ir / irse*.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво A1). Теме: навикаме и обичаји, понашање у ресторану; обичаји Шпанаца у исхрани, Описивање села, града, градске четврти; пружање упутстава, склоности и способности, врлине и мане.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional*1. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1*. Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.